

KOMISJONI TEATIS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määruse (EL) 2019/787 (milles käsitletakse piiritusjookide määratlemist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähiste kaitset ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkoholsetes jookides ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 110/2008) teatavate märgistamissätete rakendamise suunised

(2022/C 78/03)

Eessõna ja vastutuse välistamine

Uus piiritusjookide määrus (EL) 2019/787 avaldati 17. mail 2019 ja see jõustus seitse päeva hiljem. Ent seda kohaldatakse alles alates 25. maist 2021 enamiku selle tootmist ja märgistamist käsitlevate sätete osas.

Kooskõlas määruse (EL) 2019/787 artikli 43 lõikega 2 on käesoleva, samuti alates 25. maist 2021 kohaldatava suunisdokumendi eesmärk tagada selle ühetaoline kohaldamine nii riigiasutuste kui ka toidukäitlejate (nt piiritusjookide tootjad ja importijad) huvides seoses teatavate selles sätestatud märgistamisnõuetega.

See piirdub piiritusjookide suhtes kohaldatavate märgistamissätete, eelkõige „seaduslike nimetuste“, „liitnimetuste“, „viidete“, „miksitud piiritusjookide“ ja „segude“ kasutamist käsitlevate sätete praktilise selgitusega.

Selleks on esitatud mitu näidet, mille loetelu ei ole täielik ja mis on üksnes näitlikud.

Käesolev suunisdokument on esitatud üksnes teavitamise eesmärgil ja selle sisu ei asenda mis tahes kehtivate õigusallikatega tutvumist ega õiguseksperdi nõuannet, kui see on vajalik.

Ei komisjon ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevate suuniste kasutamise eest ning neid ei saa pidada õigusaktide õiguslikult siduvaks tõlgendamiseks.

Selle dokumendi eesmärk on abistada ettevõtjaid ja riigiasutusi piiritusjooke käsitlevate õigusaktide kohaldamisel. Liidu õiguse õiguslikult siduva tõlgendamise pädevus on ainult Euroopa Liidu Kohtul.

Kui ei ole selgesõnaliselt märgitud teisiti, käsitatakse käesolevates suunistes esitatud viiteid õigusnormidele viidetena määrusele (EL) 2019/787 (edaspidi „piiritusjookide määrus“).

Sisukord

1. PIIRITUSJOOKIDE MÄRGISTAMISE ÜLDEESKIRJAD	7
1.1. Horisontaalsed sätted (toidualase teabe määrus)	7
1.2. Piiritusjookide määruuse põhimõtted	7
1.3. Seaduslikud nimetused	8
1.4. Sõnad, mida võib lisada seaduslikele nimetustele	10
1.5. Vabatahtlik toidualane teave (toidualase teabe määrus)	12
1.5.1. Valmistamisel kasutatud toiduaine nimetus	15
1.6. Etüülalkoholi või selle destillaatide toorained	15
1.7. Seaduslike nimetustena kasutatavad taimsed toorained	17
2. LIITNIMETUSED	18
2.1. Mis on liitnimetus?	18
2.2. Kasutamistingimused	20
2.3. Märgistamissätted	21
2.4. Kontrollid	23
3. VIITED	24
3.1. Mis on viide?	24
3.2. Kasutamistingimused ja märgistamissätted	25
3.2.1. Viited muudele toiduainetele kui alkohoolsed joogid	26
3.2.2. Viited muudele alkoholsetele jookidele kui piiritusjoogid	27
3.2.3. Viited likööridele	28
3.2.4. Viited muudele piiritusjookidele kui likööridele	30
3.2.5. Muud märgistamiseeskirjad viidete kohta	34
3.3. Viide lõhna- ja maitseainetele, mis „jäljendavad“ piiritusjooke	36
3.4. Väikese alkoholisisaldusega joogid / alkoholivabad joogid, mis viitavad piiritusjookide nimetustele	37
3.5. Kontrollid	39
3.5.1. Toiduainete puhul, mis ei ole alkohoolsed joogid	39
3.5.2. Muude alkoholsete jookide kui piiritusjookide puhul	39
3.5.3. Likööride puhul	40
3.5.4. Muude piiritusjookide puhul kui liköörid	40
3.5.5. Imiteerivate lõhna- ja maitseainete puhul	42
3.5.6. Viited geograafilistele tähistele	42
4. MIKSITUD PIIRITUSJOOGID	43
4.1. Mis on miksitud piiritusjoogid?	43
4.2. Kasutamistingimused ja märgistamissätted	44
4.2.1. Üldeeskirjad	44
4.2.2. Piiritusjoogikategoriale vastavad miksitud piiritusjoogid	45
4.3. Kontrollid	45

5. SEGUD	46
5.1. Mis on segud?	46
5.2. Kasutamistingimused ja märgistamissätted	47
5.3. Kontrollid	48
6. ÜLEVAATETABELID	48
6.1. Liitnimetused	48
6.2. Viited	49
6.3. Miksitud piiritusjoogid	49
6.4. Segud	50

Tähised ja lühendid

ABV	Alkoholisaldus mahuprotsentides
CT	Liitnimetus
EAAO	Põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol
FIC (määrus)	Määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele
GI	Geograafiline tähis
QUID	Koostisosade koguse märkimine
SDR	Määrus (EL) 2019/787 (piiritusjookide määrus)
§	Käesolevate suuniste punkt
#	Käesolevate suuniste näidete kasti number

1. PIIRITUSJOOKIDE MÄRGISTAMISE ÜLDEESKIRJAD

Artikli 3 punktid 1, 4 ja 8	Mõisted
Artikli 4 punktid 1, 2, 3 ja 4	Tehnilised mõisted ja nõuded
Artiklid 9, 10 ja 13	Seaduslikud nimetused ja muud märgistamist käsitlevad sätted

1.1. Horisontaalsed sätted (toidualase teabe määrus)

Määruse (EL) 2019/787⁽¹⁾ (edaspidi „piiritusjookide määrus“) artiklis 9 on sätestatud, et „liidu turule lastavate piiritusjookide esitlemine ja märgistamine peab vastama määruuses (EL) nr 1169/2011⁽²⁾ sätestatud nõuetele, kui käesolevas määruuses ei ole sätestatud teisiti“⁽³⁾.

Määruuses (EL) nr 1169/2011 (toidualase teabe määrus) kehtestatud toiduaine esitlemise ja märgistamise nõudeid kohaldatakse sellisena ka piiritusjookide suhtes, kui need esinevad toiduainetes, v.a piiritusjookide määruuses sätestatud erinormi sõnaselge säte.

ELi toidu märgistamist käsitlevas horisontaalses õigusaktis (toidualase teabe määrus) sätestatud ja ka piiritusjookide puhul ülimalt oluliste peamiste põhimõtete hulka kuulub see, et toidualane teave ei tohi olla eksitav, vaid peab olema täpne, selge ja tarbijatele kergesti arusaadav⁽⁴⁾.

Tarbijale antav teave peab olema täpne, kergesti arusaadav ega tohi olla eksitav.

Sellega seoses tasub meelde tuletada, et teatavate koostisosade (või koostisosade kategooriate) koguste kohustuslik märkimine vastavalt toidualase teabe määruuse artikli 9 lõike 1 punktile d koostoimes kõnealuse määruuse artikliga 22 ja VIII lisaga kuulub samuti piiritusjookide suhtes kohaldatavate horisontaaleeskirjade hulka.

Koostisosade koguse märkimise sätteid kohaldatakse piiritusjookide suhtes, nagu on sätestatud toidualase teabe määruuses, sest piiritusjookide määruuses ei tehta neist sõnaselgelt erandit.

1.2. Piiritusjookide määruuse põhimõtted

Kooskõlas nõukogu määruuses (EMÜ) nr 1576/89⁽⁵⁾ sätestatud ja määruusega (EÜ) nr 110/2008⁽⁶⁾ jätkatud traditsiooniga on määruuses (EL) 2019/787 tuginetud jätkuvalt samale **liberaalsele põhimõttele**.

Iga piiritusjooki võib lasta ELi turule seni, kuni see on toodetud kooskõlas üldiste toidualaste õigusnormidega ja nõuetekohaselt märgistatud.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/787, milles käsitletakse piiritusjookide määratlemist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähistega kaitses ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkoholsetes jookides ning millega tunnustatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 110/2008 (ELT L 130, 17.5.2019, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnustatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).

⁽³⁾ See oli sätestatud nii juba määruuses (EÜ) nr 110/2008, mille mitmes märgistamist käsitlevas sättes viidatakse direktiivi 2000/13/EÜ, mis tunnustati kehtetuks ja asendati toidualase teabe esitamist käsitleva määruusega alates 13. detsembrist 2014, horisontaalsetele sätetele.

⁽⁴⁾ Vt toidualase teabe määruuse artikkel 7.

⁽⁵⁾ Nõukogu 29. mai 1989. aasta määrus (EÜ) nr 1576/89, millega kehtestatakse piiritusjookide määratlemise, nimetamise ja esitlemise üldeeskirjad (EÜT L 160, 12.6.1989, lk 1).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 110/2008 piiritusjookide määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähistega kaitses kohta ning millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1576/89 (ELT L 39, 13.2.2008, lk 16).

Teisisõnu ei ole ükski piiritusjook – nagu mis tahes muu toiduaine – ELi turul keelatud juhul, kui kõnealune piiritusjook vastab selle tootmiseks ettenähtud nõuetele, on tarbimiseks ohutu ja sisaldab piisavat tarbijateavet.

Piiritusjookide puhul peab see liberaalne põhimõte siiski eksisteerima koos **tugevdatud kaitsega**, mille ELi õigusaktid annavad sellistele **seaduslikele nimetustele**, millega tähistatakse kas kindlaksmääratud **kategooriaid** või **geograafilisi tähiseid**.

Piiritusjookide seaduslikele nimetustele (kategooriad ja geograafilised tähised) on tagatud erikaitse.

Selleks et kaitsta piiritusjookide kategooriate ja piiritusjookide geograafiliste tähiste mainet ning vältida tarbijate petmist, on üheselt kindlaks määratud tooted kaitstud piiritusjookide määrusega selle eest, et neid ei kasutataks selliste neist toodetest saadud muude toodete esitlemisel, mis ei vasta kehtivatele rangetele tootmiskriteeriumidele.

Sellest tulenevalt peavad toidukäitlejad (nt tootjad, importijad) enne piiritusjookide või selliste toiduainete, mille nimetuses viidatakse piiritusjookidele, ELi turule laskmist hoolikalt kaaluma piiritusjookide määruuses esitatud märgistamisähteid.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata eeskirjadele, milles käsitletakse seaduslikke nimetusi (artikkel 10), liitnimetusi (artikkel 11), viiteid (artikkel 12) ja muid märgistamise sätteid, sealhulgas miksitud piiritusjookide ja segude kohta (artikkel 13).

1.3. Seaduslikud nimetused

ELi toidualastes õigusnormides ei ole sätestatud kohustuslikke tootemääratlusi, välja arvatud vertikaalsete ELi õigusaktide, näiteks piiritusjookide määruuse korral.

Nii nõukogu määrusega (EMÜ) nr 1576/89 kui ka määrusega (EÜ) nr 110/2008 on ette nähtud müüginimetuste ja geograafiliste tähiste tugevdatud kaitse ning kehtestatud, et igal ELis turustataval piiritusjoozil peab olema üheselt kindlaks määratud nimetus.

Praeguses piiritusjookide määruuses on järgitud sama lähenemisviisi.

Lisaks otsustas seadusandja selle vastavusse viimiseks toidualase teabe määruuse sõnastusega asendada mõiste „müüginimetus“ mõistega „seaduslik nimetus“, mis on määratletud järgmiselt:

- toidualase teabe määruuse artikli 2 lõike 2 punkt n kui „*toidu nimetus, mis on ette nähtud toidu suhtes kohaldatavates liidu õigusnormides [...]*“, ja
- piiritusjookide määruuse artikli 3 punktis 1 kui „*nimetus, mille all piiritusjook lastakse turule*“.

Lisaks on toidualase teabe määruuse artikli 17 lõikes 1 sätestatud, et „*toidu nimetuseks on selle seaduslik nimetus. Sellise nimetuse puudumise korral on toidu nimetuseks selle üldtuntud nimetus või kui see puudub või kui seda ei kasutata, esitatakse toidu kirjeldav nimetus*.“ Sama sätte lõikes 4 on täpsustatud, et „*toidu nimetust ei asendata intellektuaalomandiõigustega (*) kaitstud nimetusega, kaubamärgi või väljamõeldud nimetusega*“.

Lõpetuseks, kooskõlas toidualase teabe määruuse artikli 13 lõikega 1 tuleb piiritusjookide seaduslik nimetus, nagu ka mis tahes muu kohustuslik toidualane teave, märkida „**silmatorkavasse kohta hästi nähtavalt, selgesti loetavalt ja vajaduse korral kulumiskindlalt. Seda ei tohi mingil viisil peita, varjata, kahjustada või katkestada muu teksti- või kujundlike elementidega või mis tahes muu segava materjaliga**“.

Tulles tagasi piiritusjookide määruuse erisätete juurde, siis artiklis 10 on sätestatud, et piiritusjoozi kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel tuleb kasutada järgmisi seaduslikke nimetusi:

a) KOHUSTUSLIK:

Artikli 10 lõige 2: selle **piiritusjookikategooria nimetus**, mille nõuetele piiritusjook vastab (või mis tahes muu selle kategooria puhul lubatud seaduslik nimetus);

Kui jook vastab kõigile piiritusjookikategooriale kehtestatud nõuetele, peab sellel olema vastav seaduslik nimetus.

(*) Vastavalt piiritusjookide määruuse artikli 10 lõike 5 punktile a võib piiritusjoozi seaduslikku nimetust täiendada või selle asendada piiritusjoozi geograafilise tähisega.

Artikli 10 lõige 3: seaduslik nimetus „**piiritusjook**“, kui see ei vasta I lisa loetletud piiritusjookikategooria nõuetele, kuid vastab siiski artiklis 2 sätestatud piiritusjookide määratlusele ja nõuetele;

*Kui jook ei vasta ühegi piiritusjookikategooria nõuetele, kuid vastab piiritusjooigi üldmääratlusele, peab sellel olema üldnimetus „**piiritusjook**“.*

b) **VABATAHTLIK:**

Artikli 10 lõige 4: **ühe või mitme piiritusjookikategooria all lubatud seaduslikud nimetused**, kui piiritusjook vastab rohkem kui ühe I lisa loetletud piiritusjookikategooria nõuetele;

#01 – lubatud märgistamise näited:

- 1) **Brandy**’t võib turule lasta ka nimetuse „**veinist valmistatud piiritusjook**“ all siis, kui see vastab nii I lisa 4. kui ka 5. kategooria nõuetele.
- 2) **Sambuca**’t võib turule lasta ka nimetuse „**liköör**“ all, sest Sambuca vastab samaaegselt I lisa 33. ja 36. kategooria nõuetele.
- 3) **Gin**’i võib turule lasta ka nimetuse „**kadakamarjamaitseline piiritusjook**“ all, kui see vastab nii I lisa 19. kui ka 20. kategooria nõuetele.

Artikli 10 lõike 5 punkt a: seaduslikku nimetust **võib täiendada või selle asendada** III peatükis osutatud **geograafilise tähisega**;

#02 – lubatud märgistamise näited:

- 1) **Cognac**’i võib turule lasta nimetuste „**Cognac**“ või „**eau-de-vie de Cognac**“ all.
- 2) **Cassis de Dijon**’i võib turule lasta nimetuste „**Cassis de Dijon**“ või „**Crème de Cassis de Dijon**“ all.

Artikli 10 lõike 5 punkt b: **liitnimetus**, mis sisaldab sõna „**liköör**“ või „**cream**“, mis **võib asendada** selle seaduslikku nimetust erandina artikli 10 lõike 6 punktist c, mille kohaselt võib liitnimetus üksnes täiendada seaduslikku nimetust (vt allpool punkt 2.1), tingimusel et see vastab I lisa 33. kategooria (st liköör) puhul kehtestatud vastavatele nõuetele;

c) **KEELATUD:**

Artikli 10 lõike 7 esimene lõik: piiritusjookide **kategooria** all lubatud **seaduslikke nimetusi** ja piiritusjookide **geograafilisi tähiseid ei kasutata** sellise **joogi** (st alkohoolse või mittealkohoolse) kirjeldamisel, esitlemisel ega märgistamisel, **mis ei vasta kõnealuse kategooria või geograafilise tähise nõuetele** (vt ka punkt 3.3 allpool).

Seda keeldu kohaldatakse ka selliste sõnade korral nagu „sarnane“, „liiki“, „stiili“, „valmistatud“, „lõhna või maitsega“, mille eesmärk on näidata tarbijale, et sellist jooki ei tohi segi ajada nimetatud piiritusjookiga.

Ainsad **erandid** sellest keelust on lubatud „liitnimetuste“, „viidete“ ja „koostisosade loetelude“ puhul, nagu on sätestatud artiklites 11 ja 12 ning artikli 13 lõigetes 2–4.

NB: Määrusega (EL) 2019/787 on määruse (EÜ) nr 110/2008 artikli 9 lõiked 4 ja 7 liidetud uue piiritusjookide määruse artikli 10 lõikesse 7. Sellest tulenevalt on artikli 10 lõike 7 esimene lõik muutunud rangemaks kui oli määruse (EÜ) nr 110/2008 artikli 9 lõige 7, mis keelas piiritusjooigi nimetuse kasutamise ainult **alkohoolsetel jookidel** (mitte „**joogil**“, nagu see on uues piiritusjookide määruses), mis ei vasta kõigile selle piiritusjooigi suhtes kehtestatud nõuetele. See sõnastuse muudatus oli vajalik, et tagada kooskõla määruse (EÜ) nr 110/2008 artikli 9 lõikega 4, millega oli piiritusjookide kategooriate müüginimetuste kasutamine keelatud muude jookide **ükskõik mis viisil kirjeldamiseks või esitlemiseks** kui need piiritusjooigid, mille puhul need nimetused olid esitatud II lisa või registreeritud III lisa.

#03 – keelatud märgistamise näited:

- 1) **Whisky**-liiki jook
- 2) **Cognac**'i-maitseline jook
- 3) Alkoholivaba **Brandy**
- 4) Mittelealkohoolne **Gin**

NB: Määrusega (EL) 2019/787 lisati uuendus seoses piiritusjookide nimetustele viitamisega muudes toiduainetes kui joogid. Tegelikult võib artikli 10 lõike 7 teise lõigu kohaselt **lõhna- ja maitseainete puhul**, mis sarnanevad piiritusjookidele või **muudele toiduainetele kui jook**, mille valmistamiseks neid lõhna- ja maitseaineid on kasutatud, kasutada nende esitlemisel ja märgistamisel viiteid seaduslikele nimetustele, mis on lubatud **piiritusjookide kategooria** all. Ainus tingimus on, et tarbijat teavitatakse nõuetekohaselt, lisades kõnealustele seaduslikele nimetustele väljendi „lõhna ja maitsega“ või muud samalaadset sõnad. **Geograafiliste tähiste nimetusi ei tohi siiski sel eesmärgil kasutada.**

#04 – lubatud märgistamise (kategooriate) näited piiritusjookile sarnaneva lõhna- ja maitseaine kasutamise korral:

- 1) **Rummi lõhna või maitsega** pagaritoodete puhul – **rummimaitse**line kook – või – **rummimaitse**line ananassikaste
- 2) **Gin'i lõhna või maitsega**– **Gin'i-maitse**line jäätis – või – **Gin'i-maitse**line jogurt
- 3) **Whisky lõhna või maitsega** – **Whisky-maitse**line šokolaad – või – **Whisky-maitse**line kompevek

#05 – keelatud märgistamise näited (geograafilised tähised) (lubatud siiski juhul, kui lõhna- või maitseaine asemel kasutatakse autentset geograafilist tähist):

- 1) **Cognac**'i toidu lõhna- ja maitseaine
- 2) **Ouzo**-maitselised kompevekid
- 3) **Scotch Whisky** maitseline kook
- 4) **Ron de Guatemala** maitseline kaste

1.4. Sõnad, mida võib lisada seaduslikele nimetustele

Artikli 10 lõikes 6 on esitatud **soovituslik loetelu** sõnadest, mida võib lisada piiritusjookide seaduslikele nimetustele.

Selles kontekstis ei tohiks verbi „lisada“ tõlgendada nii, et asjaomane sõna peab olema seadusliku nimetuse lahutamatu osa. Pigem näitab see, et seda võib märgistusele lisada lisaelemendina, et anda toote kohta täiendavat kirjeldavat teavet.

Seetõttu ei pea „täiendav sõna“ tingimata paiknema seadusliku nimetusega samal real, vaid see võib esineda märgistusel mis tahes kohas.

Vastavalt sellele võib märgistusel **koos seadusliku nimetusega** olla järgmine teave:

- (a) „**nimetus või geograafiline viide**,⁽⁸⁾ mis on ette nähtud selle liikmesriigi õigus- ja haldusnormidega, kus piiritusjook turule lastakse, tingimusel et see ei eksita tarbijat“: see võimalus on jäetud riiklikul tasandil reguleeritud sõnadele, kui need on olemas. Sel juhul võib need sõnad lisada siseturul turustatavate piiritusjookide seaduslikule nimetusele. Neid piiritusjooke võib turule lasta ka teises liikmesriigis tingimusel, et neid ei peeta kõnealuse liikmesriigi tarbijatele eksitavaks;

#06 – näited:

- 1) Mõrumaitseline piiritusjook **Gammel Dansk**, mis on üldtuntud Taanis, kuigi seda oleks võimalik toota ka väljaspool Taanit
- 2) **Berliner Gin** või **Bodensee Obstler** – Saksa õigusnormidega reguleeritud nimetused
- 3) **Korenwijn** – (**vruchten**) **brandewijn** – Madalmaade õigusaktidega reguleeritud siseturule lastud piiritusjookide nimetused

⁽⁸⁾ Selles sättes ei viidata geograafilistele tähistele, mida reguleeritakse piiritusjookide määruse III peatükiga.

- (b) „määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 2 lõike 2 punktis o⁽⁹⁾ määratletud üldtuntud nimetus, tingimusel et see ei eksita tarbijat“: see võimalus on jäetud nimetustele, mida liikmesriikides traditsiooniliselt kasutatakse, isegi kui need ei ole ametlikult reguleeritud. Sellised nimetused võib lisada siseturgudel turustatavate piiritusjookide seaduslikule nimetusele, kui tarbijad neid aktsepteerivad, ilma et seda nimetust oleks vaja täiendavalt selgitada;

#07 – näited:

- 1) **Rakia:** Bulgaarias teatavate piiritusjookide puhul tavaliselt kasutatav nimetus
- 2) **Schnaps – Klarer:** Saksamaal ja Austrias teatavate piiritusjookide puhul tavaliselt kasutatavad nimetused
- 3) **Brännvin** või **sprit:** Rootsis piiritusjookide puhul tavaliselt kasutatavad nimetused
- 4) **Viski:** Eestis whisky puhul tavaliselt kasutatav nimetus
- 5) **Nalewka:** Poolas selliste piiritusjookide puhul tavaliselt kasutatav nimetus, mis on valmistatud põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholis, põllumajandusliku päritoluga destillaatides või piiritusjookides leotatud taimsetest materjalidest

- (c) „liitnimetus või viide (likööridel) kooskõlas piiritusjookide määruse artiklitega 11 ja 12“ (v.a piiritusjoogi nimetuse ja sõnade „liköör“ või „cream“ kombinatsioonist saadud liitnimetused, millega võib asendada seaduslike nimetusi kooskõlas artikli 10 lõike 5 punktiga b).

Tuleb märkida, et kooskõlas artikli 11 lõikega 2 ei tohi sõnad „alkohol“, „piiritus“, „jook“, „piiritusjook“ ja „vesi“ olla alkoholset jooki kirjeldava liitnimetuse osa, välja arvatud juhul, kui need sõnad on liitnimetuses nimetatud piiritusjoogi kategooria seadusliku nimetuse lahutamatu osa. Järelikult ei tohi liitnimetust mingil juhul kirjutada nii, nagu see oleks üldise seadusliku nimetuse „piiritusjook“ osa;

#08 – lubatud märgistamise näited:

- 1) **Piiritusjook**
teraviljast valmistatud piiritusjoogi ja ingveriga (liitnimetusega täiendatud seaduslik nimetus „piiritusjook“)
- 2) **Šokolaadikreem (liköör)**
rummi lõhnaga (seaduslik nimetus „šokolaadikreem“, millele on lisatud viide)

#09 – keelatud märgistamise näited (sõnad, mis ei või olla liitnimetuste osa):

- 1) **Ginger Whisky piiritusjook**
- 2) **Rummivesi**

- (d) „sõnad „segu“, „segamine“ või „segatud“, tingimusel et piiritusjooki on valmistamisel segatud vastavalt artikli 3 punktile 11“;

NB: See märg on kohustuslik artikli 13 lõikes 3a nimetatud juhul.

#10 – lubatud märgistamise näited:

- 1) **Segatud Whisky** (seaduslik nimetus „whisky“ + täiendav sõna)
- 2) **Rummide segu** (seaduslik nimetus „rumm“ + täiendav sõna)

#11 – keelatud märgistamise näited:

- 1) **Segatud piiritusjook***
- 2) **Whisky ja viina segu***

* Artikli 3 punkti 11 kohaselt tähendab „segama“ kahte või enamat sama kategooria piiritusjooki segama, kui nende koostises on üksnes vähesed tähtsusega erinevused. Seetõttu ei või seguna märgistada piiritusjooki (st mis ei kuulu piiritusjoogikategooriasse) ega eri kategooriatesse kuuluvaid piiritusjooke.

⁽⁹⁾ Toidualase teabe määruse artikli 2 lõike 2 punkt o: „üldtuntud nimetus“ – nimetus, mida aktsepteeritakse toidu nimetusena liikmesriigis, kus seda müüakse, ilma et seda oleks vaja tarbijatele täiendavalt selgitada.

- (e) „sõna „**miksitud**“ või „**miksitud piiritusjook**“, tingimusel et piiritusjook on miksitud saadud vastavalt artikli 3 punktile 9“;

NB: See märge on kohustuslik artikli 13 lõikes 3 nimetatud juhul.

<p>#12 – lubatud märgistamise näited:</p> <p>1) Rumm ja gin (alkohoolsete koostisosade loetelu) Miksitud piiritusjook (seaduslik nimetus „piiritusjook“ + täiendav sõna)</p> <p>2) Piiritusjook (seaduslik nimetus) Rummist ja gin’ist miksitud piiritusjook (alkohoolsete koostisosade loetelu + täiendav sõna)</p>
<p>#13 – keelatud märgistamise näited:</p> <p>1) Puuviljadest valmistatud piiritusjook ja apelsinimahla Miksitud piiritusjook*</p> <p>2) Akvavit’ist ja veest miksitud piiritusjook*</p> <p>* Artikli 3 punkti 9 kohaselt tähendab „miksima“ piiritusjoogile (kategooriale või geograafilisele tähisele) lisama üht või mitut järgmistest: muud piiritusjoogid, mis ei kuulu samasse piiritusjookide kategooriasse, põllumajandusliku päritoluga destillaadid, põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol. Seetõttu ei tohi piiritusjoogi kombinatsiooni alkoholivaba koostisosaga või veega märgistada miksitud piiritusjoogina.</p>

- (f) „sõna „**kuiv**“ või „**dry**“ [st inglise keeles või mõnes muus ELi ametlikus keeles], tingimusel et piiritusjooki ei ole magustatud, isegi mitte maitse ümardamiseks“. Järgmisi **erandeid** kohaldatakse:
- (i) „piiritusjookide puhul, mis vastavad I lisa 2. kategooria nõuetele“ (s.o **whisky** või **whiskey**), mida ei ole magustatud isegi mitte maitse ümardamiseks, ning mille märgistusel ei või seega kunagi olla sõna „kuiv“ või „dry“⁽¹⁰⁾;
- (ii) piiritusjoogid, mis vastavad „I lisa 20.–22. kategoorias sätestatud erinõuetele“ (st **gin**, **destilleeritud gin** ja **London gin**), mille suhtes tuleks jätkuvalt kohaldada magustamise ja märgistamise erieeskirju seoses sõna „kuiv“ kasutamisega (st ei sisalda invertisuhkrus väljendatuna rohkem kui 0,1 grammi lisatud magusaineid lõpptoote ühe liitri kohta);
- (iii) „piiritusjoogid, mis vastavad 33. kategooria nõuetele“ (st **liköör**), mida tuleb määratluse kohaselt magustada. Likööri puhul, „millele on iseloomulik eelkõige kirbe, kibe, terav, mõrkjas, hapu või tsitruse maitse, nende magustamise astmest olenemata“, võib seaduslikku nimetust täiendada sõnaga „kuiv“ või „dry“ (põhjendus 17). Tegelikult ei eksita sõna „kuiv“ kasutamine likööride kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel tarbijat, kuna liköörid peavad vastama minimaalsele suhkruisaldusele, et neid saaks selliselt klassifitseerida.

<p>#14 – lubatud märgistamise näited:</p> <p>1) Kuiv õunasiidrist valmistatud piiritusjook (kui ei ole magustatud, isegi mitte maitse ümardamiseks)</p> <p>2) Kuiv gin (kui toode ei sisalda rohkem kui 0,1 grammi lisatud magusaineid ühe liitri kohta)</p> <p>3) Liköör „Triple Sec“ (kui likööriks on iseloomulik kirbe või kibe maitse)</p>
<p>#15 – keelatud märgistamise näited:</p> <p>1) Kuiv whisky (ei ole ühelgi juhul võimalik, sest kõik whisky’d peavad olema magustamata)</p> <p>2) Kuiv brandy (kui brandy’t on maitse ümardamiseks magustatud)</p>

1.5. Vabatahtlik toidualane teave (toidualase teabe määрус)

Lisaks eespool nimetatule võib kooskõlas toidualase teabe määрусega esitada **vabatahtlikku toidualast teavet**⁽¹¹⁾ piiritusjoogi kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel.

⁽¹⁰⁾ Sama erandit kohaldatakse analoogselt piiritusjookide geograafiliste tähistega suhtes, mille tehnilises toimikus /tootespetsifikaadis on keelatud magustamine isegi maitse ümardamiseks (nt Pálinka); kuna kõiki asjaomase geograafilise tähise alla kuuluvaid piiritusjooke ei magustata üldse, oleks eksitav kasutada nende märgistusel sõna „kuiv“.

⁽¹¹⁾ Vt toidualase teabe määрус V peatükk.

Toidualase teabe määruse artikli 36 lõikes 2 on sätestatud, et „vabatahtlikult esitatav toidualane teave vastab järgmistele nõuetele:

- a) see ei ole tarbija jaoks eksitav, nagu on osutatud artiklis 7;
- b) see ei ole tarbija jaoks mitmetähenduslik või ebamäärane ning
- c) vajaduse korral põhineb see asjakohastel teaduslikel andmetel“.

Vabatahtlik teave võib sisaldada selliseid sõnu nagu „fine“ (peen), „extra“ (ekstra), „premium“ (esmaklassiline), „deluxe“ (luksuslik), „100 % puhtast teraviljast“, „superior“ (ülim), aga ka „laagerdunud veinivaadis“, „laagerdunud vanas tunnisis“, „laagerdunud Sherry vaadis“, ⁽¹²⁾ „viimistletud tumeda õlle (Stout/Beer) vaadis“ jne.

Väljendid, mis viitavad piiritusjooגי hoidmisele kogu või osa laagerdumisaja jooksul puust vaatides, mida on varem kasutatud muu **piiritusjooגי** laagerdamiseks, ei saa pidada pelgalt vabatahtlikuks teabeks toidualase teabe määruse artikli 36 tähenduses, vastupidiselt nt veini- ja õllevaatidele viitamisele. See tuleneb piiritusjookide määruse artikli 10 lõike 7 esimeses lõigus sätestatud keelust kasutada piiritusjookide nimetusi selliste jookide kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel, mis ei vasta piiritusjookide määruises või asjaomase geograafilise tähise tehnilises toimikus/tootespetsifikaadis sätestatud nõuetele. Ainsad erandid sellest keelust on seotud liitnimetuste, viidete ja koostisosade loetelu märgistamisega, nagu on sätestatud piiritusjookide määruises artiklites 11 ja 12 ning artikli 13 lõigetes 2–4. Seetõttu on viide piiritusjooგი, mille puuvaadis on järgnevalt laagerdatud muud piiritusjooki, piiritusjookide määruises ⁽¹³⁾ artikli 12 lõikega 3a reguleeritud viide (vt punkt 3.2.4.2 allpool).

NB: See punkt ei hõlma piiritusjooגי geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis lubatud väljendeid, mida võib igal juhul lisada geograafilisele tähisele, tingimusel et see ei eksita tarbijat artikli 10 lõike 5 punkti a kohaldamisel.

NB: Tasub meenutada, et teatavad piiritusjooგიkategoriad (eelkõige I lisa 1.–14. kategooria) ei või olla maitsestatud, värvitud ega magustatud ning neile ei või olla lisatud alkoholi: sellest nõudest ei tohi mööda hiilida laagerdumise teel puuvaatides, mida pole varasemast sisust täielikult tühjendatud. Säilitamist tühjadest puuvaatides, kus varem hoiti muud alkohoolset jooki, ei käsitata siiski maitsestatamisena ning piiritusjooგი märgistusel sellisele tavale viitamise ainus eesmärk peaks olema teavitada tarbijat piiritusjooგი säilitamiseks kasutatava mahuti tüübist ning see peab vastama toidualase teabe määruse artiklile 7 ja piiritusjookide määruises artiklile 21. Peale selle peab geograafilise tähise geograafilise tähise puhul olema sellise tava märgistamine kooskõlas nõuetega, mis on iga konkreetse geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis selliste kirjeldavate elementide kasutamiseks sätestatud.

Kuna piiritusjookide määruisega ei reguleerita vabatahtliku teabe kasutamist piiritusjookide esitlemisel, kirjeldamisel ja märgistamisel, kohaldatakse toidualase teabe määruse üldsätteid.

Toidualase teabe määruse artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:

„Toidualane teave ei tohi olla eksitav, eelkõige:

- a) toidu selliste iseloomulike tunnuste osas nagu toidu olemus, määratletus, omadused, koostis, kogus, säilivus, päritoluriik või lähtekoht, valmistamis- või tootmismeetod;
- b) omistades toidule mõju või omadusi, mida toidul ei ole;
- c) anda mõista, et toit on eriomadustega, kui selliste omadustega on tegelikult kõik samalaadsed toidud, või eriti rõhutada, et selles sisalduvad või puuduvad teatavad koostisosad ja/või toitained, mida antud toit põhimõtteliselt ei sisalda;
- d) andes välimuses, kirjelduses või piltkujutisega mõista teatava toidu või koostisosa olemasolust, ehkki tegelikkuses on tegemist toiduga, milles loomulikult sisalduv komponent või tavaliselt kasutatav koostisosa on asendatud sellest erineva komponendi või koostisosaga.“

⁽¹²⁾ Kui piiritusjooგი kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel viidatakse (piiritusjooგი või veini) geograafilisele tähisele, mille puuvaati on kõnealuse piiritusjooგი säilitamiseks kasutatud, on oluline, et toidukäitleja suudab objektiivsete asjaolude alusel tõendada, et seda vaati on tõepoolest osutatud geograafilise tähise laagerdamiseks varem kasutatud.

⁽¹³⁾ Sisse viidud komisjoni 6. juuli 2021. aasta delegeeritud määrusega (EL) 2021/1465, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/787 piiritusjookide või piiritusjookide geograafiliste tähiste seaduslikele nimetustele osutavate viidete määratlemise osas ning viidete kasutamise osas muude kui selliste piiritusjookide kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel, millele viidatakse (ELT L 321, 13.9.2021, lk 12).

Liikmesriikide pädevad asutused vastutavad ELi õigusaktide täitmise tagamise eest ja seega on nende ülesanne hinnata iga juhtumi puhul eraldi, kas sellise vabatahtliku teabe kasutamine piiritusjookide märgistusel on kooskõlas asjakohaste ELi õigusaktidega või mitte.

Sellel hindamisel tuleks muu hulgas arvesse võtta, et kasutatud sõnad:

- kirjeldavad toote tegelikku olemust ja eriomadusi (nt tootmise eripära mainimine);
- kirjeldavad tootmise iseärasusi, mis on lubatud piiritusjookikategooria või geograafilise tähise tootmise nõuetega (sätestatud vastavalt piiritusjookide määruse I lisas või asjaomases tehnilises toimikus / tootespetsifikaaadis);
- kirjeldavad tootmise iseärasusi, mis on lubatud asjaomase toiduaine kategooria või geograafilise tähise tootmise nõuetega (nt veinitoodete või õlle geograafilised tähised);
- on õigesti viidatud geograafilisele tähisele (nt šerrivaatide puhul, et asjaomane kontrolli- ja sertifitseerimisasutus on tunnistanud need nõuetele vastavaks);
- eristavad selle toote eriomadusi, mille puhul neid kasutatakse, teistest (sarnastest) toodetest, millega neid võidakse segi ajada;
- ei eksita sihttarbijaid.

Seega, kui teatavaid sõnu kasutatakse piiritusjooki puhul vabatahtliku teabena, peab toidukäitleja suutma tõendada, et piiritusjookil on eriomadused kvaliteedi, materiaalse väärtuse, valmistamisviisi või laagerdumisaaja osas, mis eristavad seda sama kategooria miinimumnõuetele vastavatest piiritusjookidest.

#16 – lubatud märgistamise ja vabatahtliku teabe kasutamise asjakohaste tingimuste näited:

- 1) **Fine Kirsch või Edelkirsch** võivad märkida eranditult lauapuuviljade kasutust tuulest maharaputatud puuviljade asemel.
 - 2) **Mahemirabell** viitab mahepõllumajanduslikult kasvatatud puuvilja või kontrollitud integreeritud põllumajandusest saadud puuviljade eranditule kasutusele vastavalt määruse (EL) 2018/848 ⁽¹⁴⁾ sätetele ja sellele, et piiritusjook on mahetootena sertifitseeritud.
 - 3) **Brandy**
Superior või Premium võib viidata näiteks eriti pikale laagerdumisaajale.
 - 4) **Single Malt Whisky (ühelinnase whisky)**
laagerdunud Chardonnay veini vaadis võib viidata sellele, et whisky on olnud piisavalt kaua vaadis, mida varem kasutati Chardonnay veini laagerdamiseks, et mõjutada piiritusjooki organoleptilisi omadusi*
- * I lisa punkti 2 alapunkti a alapunkti iii (whisky või whiskey) kohaselt toimub viimase destillaadi laagerdamine kuni 700-liitristes puuvaatides. Kuna puuvaadi tüüpi ei ole täpsustatud, on võimalik vaate, kus varem on laagerdatud muud alkohoolseid jooke, korduvalt kasutada, et anda whisky'le/whiskey'le erilised organoleptilised omadused.

#17 – keelatud märgistamise ja vabatahtliku teabe ebaseadusliku kasutuse näited:

Whisky

Viimistletud vahuveinivaadis

ei ole lubatud, sest vahuveinide puhul muudab vaikse veini vahuveiniks ainult pudelis või survetankis kääritamine, mil gaseerimisprotsess veinis toimub

NB: Piiritusjooki laagerdamiseks kasutatud vaadi tüübis võib kaitstud nimetusele viidata üksnes selleks, et teavitada tarbijat kasutatud vaadi tüübist, ning see peab vastama piiritusjookide määruse artikli 21 ning toidualase teabe määruse artiklite 7 ja 36 nõuetele.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

1.5.1. Valmistamisel kasutatud toiduaine nimetus

Piiritusjoogi esitlemisel, kirjeldamisel ja märgistamisel võib **vabatahtliku teabena** esitada ka selle **toiduaine** nimetuse, mida **on kasutatud piiritusjoogi valmistamiseks vastavalt I lisa piiritusjoogikategooria suhtes või geograafilise tähise puhul tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis sätestatud nõuetele** ⁽¹⁵⁾.

Nagu hiljem näeme (vt punkt 2.1 allpool), **ei ole** piiritusjoogi seadusliku nimetuse ja selle valmistamisel ette nähtud/lubatud toiduaine nimetuse kombinatsiooni puhul tegemist **liitnimetusega** vastavalt artikli 3 punktile 2, milles määratletakse see kui piiritusjoogi nimetuse kombinatsioon (muu hulgas) „**ühe või mitme muu toiduaine kui alkohoolse joogi nimetusega, välja arvatud need toiduained, mida kasutatakse I lisa kohaselt asjaomase piiritusjoogi valmistamiseks** [...]“.

Piiritusjoogi valmistamisel kasutatud toiduaine/toiduainete nimetuse(d) võib märkida, et teavitada tarbijat toorainest, mis annab sellele iseloomulikud organoleptilised omadused, tingimusel et see mäрге on tõene, täpne ega eksita tarbijat.

Sellisel juhul jääb seaduslik nimetus piiritusjoogi kategoorias või geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis lubatud nimetuseks.

#18 – ühe või mitme piiritusjoogi valmistamiseks kasutatud põhitoiduaine märkimise lubatud näited:

1) Destilleeritud humala gin	— Destilleeritud rabarberi ja ingveri gin*
2) Virsikuliköör - Kohviliköör	— Šokolaadikreem (liköör)**
3) Kohvi-munaliköör	— Munaliköör speculoos-iga***

* Vastavalt I lisa punkti 21 alapunkti a alapunktile i võib destilleeritud gin'i valmistada põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi destilleerimisel kadakamarjade ja muude taimedega, tingimusel et kadakamarja maitse on ülekaalus. Seepärast võib selliste taimede nimetusi kasutada seadusliku nimetuse „destilleeritud gin“ täiendamiseks. Muude toiduainetega, mida ei loeta taimseks materjaliks, näiteks „popkorn“, ei tohi seaduslikku nimetust „destilleeritud gin“ täiendada muudel kui liitnimetuste suhtes sätestatud tingimustel.

NB! I lisa punkti 20 alapunkti a on lubatud gin'i valmistamisel kasutada taimse materjalina kadakamarju. Seetõttu tuleks gin'ile muu taimse materjali lisamine märkida liitnimetusega (st asjakohane seaduslik nimetus peab olema esitatud samas vaateväljas).

** Vastavalt I lisa punkti 33 alapunktile f, ilma et see piiraks artiklite 11 ja 12 ning artikli 13 lõike 4 kohaldamist, võib seaduslikku nime „liköör“ täiendada selle lõhna- ja maitseaine või toiduaine nimetusega, mis annab piiritusjoogile ülekaalus oleva maitse, tingimusel et piiritusjoogile antakse maitse maitsestavate toiduainete, lõhna- ja maitsepreparaatide ning looduslike lõhna- ja maitseühenditega, mis saadakse lõhna- ja maitseaine või toiduaine nimetuses osutatud toorainest, mida täiendatakse lõhna- ja maitseühenditega üksnes siis, kui see on vajalik nimetatud tooraine maitse ja/või lõhna tugevdamiseks.

*** Vastavalt I lisa punkti 39 alapunktile c ja punkti 40 alapunktile c võib munalikööri ehk advocaati ja munasisaldusega likööri valmistamisel kasutada muu hulgas maitsestavaid toiduaineid, nagu kohv ja speculoos-küpsised.

1.6. Etüülalkoholi või selle destillaatide toorained

Artikli 13 lõikes 1 on sätestatud rangemad eeskirjad seoses destilleerimiseks kasutatava põllumajandusliku toorainega:

„Piiritusjoogi kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel võib viidata põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi valmistamiseks kasutatud toorainele või selle piiritusjoogi valmistamisel kasutatud põllumajandusliku päritoluga destillaatidele üksnes juhul, kui etüülalkohol või destillaadid on saadud üksnes sellisest toorainest. Sel juhul tuleb nimetada kõik põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi või põllumajandusliku päritoluga destillaadi liigid puhta alkoholi koguse kahanevas järjekorras.“

⁽¹⁵⁾ Kuid mitte piiritusjoogi valmistamiseks kasutatava alkoholi saamiseks destilleeritava tooraine nimetus, mille suhtes kohaldatakse pigem artikli 13 lõike 1 sätteid (vt punkt 1.6 allpool).

Piiritusjook võib viidata üksnes nende **toorainete** nimetustele, mis on destilleeritud selle valmistamiseks kasutatava alkoholi saamiseks, tingimusel et need on **ainsad destilleerimiseks kasutatavad toorained**.

Kõik kasutatavad toorained tuleb kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel nimetada kahanevas järjekorras.

Kui see tingimus on täidetud, märgitakse igat liiki etüülalkohol või destillaat (viitega selle tootmiseks kasutatud põllumajandustootele) piiritusjoogis sisalduva puhta alkoholi koguse järgi kahanevas järjekorras.

#19 – lubatud märgistamise näited:

- 1) **Piiritusjook:** piiritusjoogi üldnimetus, mis viitab selle valmistamiseks destilleeritud tooraine(te) nimetusele – **NB! Võimalik ainult siis**, kui saadud joogid vastavad piiritusjoogi määratlusele (artikkel 2), kuid mitte piiritusjoogikategooria nõuetele -:
 - a) piiritusjook, mis on saadud eranditult roosuhkru destilleerimisel, kuid mis ei vasta I lisa 1. kategooria (rumm) nõuetele, näiteks seetõttu, et piiritusjoogile oli lisatud selle piiritusjoogikategooria jaoks kehtestatud künnisest rohkem magusaineid, võib kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel kanda vabatahtlikku märget „**Suhkruroo piiritusjook**“.
 - b) piiritusjoogil, mis on saadud eranditult agaavi ja roosuhkru destilleerimisel ning mis ei vasta I lisa mis tahes kategooria nõuetele, võib kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel olla vabatahtlik märge „**Agaavi ja suhkruroo piiritusjook**“.
- 2) **Teraviljast valmistatud piiritusjook** (3. piiritusjoogikategooria):

Vastavalt piiritusjookide määruse I lisa punkti 3 alapunktile h võib seaduslikus nimetuses „**teraviljast valmistatud piiritusjook**“ või „**teravilja brandy**“ sõna „teravilja-“ asendada selle teravilja nimetusega, mida piiritusjoogi valmistamisel ainsana kasutati, näiteks „**nisust valmistatud piiritusjook**“ või „**kaera brandy**“
- 3) **Veinist valmistatud piiritusjook** (4. piiritusjoogikategooria):
 - a) veinist valmistatud piiritusjoogi, mis on saadud üksnes kehtivate veine käsitlevate õigusaktide kohaselt valmistatud Chardonnay veini destilleerimise teel, kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel võib kasutada vabatahtlikku märget „**Chardonnay veinist valmistatud piiritusjook**“.
 - b) veinist valmistatud piiritusjoogil, mis on saadud eranditult Chardonnay ja Merlot' veinide destilleerimisel, mis on valmistatud kooskõlas kehtivate veinialaste õigusaktidega, võib kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel olla vabatahtlik märge „**Chardonnay ja Merlot' veinidest valmistatud piiritusjook**“.
- 4) **Viin** (15. piiritusjoogikategooria):
 - a) üksnes **teraviljade kääritamisel saadud etüülalkoholist valmistatud** viina kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel võib kasutada vabatahtlikku märget „**teraviljaviin**“.
 - b) Viin, mis on valmistatud eranditult **teravilja ja kartulite kääritamisel saadud etüülalkoholist**, võib kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel kanda vabatahtlikku märget „**teravilja- ja kartuliviin**“*

* Piiritusjookide määruse I lisa punkti 15 alapunktis f on sätestatud, et sellise viina kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel, mis ei ole valmistatud üksnes kartulitest või teraviljast või mõlemast, **kasutatakse** selgest nähtavalt märkust „valmistatud ...“ ning märgitakse põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi tootmisel kasutatud tooraine nimetus. Märkus peab olema esitatud seadusliku nimetusega samas vaateväljas.
- 5) **Gin** (20. piiritusjoogikategooria):
 - a) üksnes teravilja destilleerimisel saadud **etüülalkoholist valmistatud gin**’ile võib selle kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel lisada vabatahtliku märke „**teraviljast valmistatud (põllumajandusliku päritoluga) etüülalkoholist**“*;
 - b) üksnes **nisu ja odrast destilleerimisel saadud etüülalkoholist valmistatud gin**’ile võib selle kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel lisada vabatahtliku märke „**odrast ja nisust / nisust ja odrast valmistatud (põllumajandusliku päritoluga) etüülalkoholist**“, sõltuvalt kummagi puhta alkoholi osakaalust*

* I lisa punkti 20 alapunktis a on sätestatud, et **gin** on kadakamarjamaitseline piiritusjook, mis on valmistatud põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi maitsestamisega kadakamarjadega. Sama lisa punkti 19 alapunktis a on sätestatud, et kadakamarjamaitseline piiritusjook on piiritusjook, mis on valmistatud põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi või teraviljapiirituse või teravilja destillaadi või nende kombinatsiooni maitsestamisega kadakamarjadega.

6) **Liköör** (33. piiritusjoogikategooria):

- a) liköör, mis on valmistatud üksnes etüülalkoholist või pirnidest saadud destillaadist, võib kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel kanda vastavalt sõnu „**pirnidest saadud etüülalkoholist valmistatud liköör**“ või „**pirnidestillaadist valmistatud liköör**“;
- b) likööri, mille valmistamisel on kasutatud nii pirnidest kui ka aprikoosidest saadud etüülalkoholi, võib märgistada järgmiselt: „**pirnidest ja aprikoosidest saadud etüülalkoholi põhjal valmistatud liköör**“ või „**aprikoosidest ja pirnidest saadud etüülalkoholist valmistatud liköör**“, olenevalt puhta alkoholi osakaalust pirnidest saadud etüülalkoholis ja aprikoosidest saadud etüülalkoholis.

NB: Siinkohal viidatakse põllumajandustoodetele, mida on pärast alkoholkäärimist destilleeritud põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi või destillaatide valmistamiseks. Alkoholis leotatud või muul viisil piiritusjoogile lisatud tooraine vastavalt selle tootmisnõudele kuulub pigem „valmistamisel kasutatud toiduaine“ alla, mida käsitletakse eelmises punktis 1.5.1, samas kui toiduained, mida on kombineeritud piiritusjoogiga, kuigi need ei ole piiritusjoogi valmistamisel nõutavad/lubatud, tuleb märkida liitnimetusi või viiteid käsitlevate sätete kohaselt.

1.7. Seaduslike nimetustena kasutatavad taimsed toorained

Artikli 13 lõikes 5 on sätestatud, et „teatavate piiritusjookide seaduslikes nimetustes kasutatavate taimsete toorainete nimetuste kasutamine ei piira kõnealuste taimsete toorainete nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel. Selliste toorainete nimetusi võib kasutada muude piiritusjookide kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel, tingimusel et see ei eksita tarbijat“.

Seda sätet peeti vajalikuks, et lubada kasutada puuviljade või taimede nimetusi, mida piiritusjookide määrus on reserveerinud teatavate piiritusjookide seaduslike nimetustena ka muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel koostisosadena (puuviljade või taimedena, mitte piiritusjookidena).

Sama võimalus kehtib ka teiste piiritusjookide puhul, kui kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel tehakse selgeks, et viidatakse mitte piiritusjoogile (koostisosana), vaid taimsele toorainele endale.

#20 – näited:

- 1) **Kirsch** (puuviljadest valmistatud piiritusjoogi seaduslik nimetus: 9. kategooria): saksakeelset sõna „Kirsch“ (kirss) võib kasutada:
 - a) **kirsikoogi („Kirschkuchen“)** esitlemisel ja märgistamisel, isegi kui tegemist on toiduaine, mitte piiritusjoogi valmistamiseks kasutatud puuviljaga;
 - b) **kirsilikööri („Kirschlikör“)** kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel, isegi kui tegemist on likööri, mitte piiritusjoogi valmistamiseks kasutatud puuviljaga, tingimusel et puudub oht, et tarbija viiakse eksiarvamusele, et likööri valmistati Kirsch'ist (piiritusjook), mitte kirssidest (puuviljad).
- 2) **Anis** (28. piiritusjoogikategooria seaduslik nimetus): prantsus- või saksakeelset sõna „Anis“ (aniis) võib kasutada:
 - a) **tõmmise („infusion à l'anis“)** esitlemisel ja märgistamisel, isegi kui toiduaine valmistamiseks kasutati taime / taimset materjali, mitte piiritusjooki;
 - b) **aniisilikööri („Liqueur d'anis“)** kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel, isegi kui see on valmistatud aniisi alkoholiks ja suhkruks tõmmistamise, mitte piiritusjoogi kasutamise teel, tingimusel et tarbijat on teavitatud sellest, kuidas likööri tegelikult valmistati.
- 3) **Emajuurepiiritusjook** (18. piiritusjoogikategooria seaduslik nimetus): sõna „Gentian“ (koos tõlkega teistesse ELi ametlikes keeltesse) võib kasutada:
 - a) **tõmmise („emajuuretee“)** esitlemisel ja märgistamisel, isegi kui toiduaine valmistamiseks kasutati taime / taimset materjali, mitte piiritusjooki;

- b) sellise toiduvalmistise nagu **emajuuresalati** esitlemisel ja märgistamisel.
- 4) **Blutwurz** (Saksa likööri geograafilise tähise „Blutwurz“ nimetus): saksakeelset sõna „Blutwurz“ (st *tedremarana* ehk *Potentilla erecta* (L.) Raeusch juur) võib kasutada:
- a) muu **likööri (Blutwurz Likör)** kui selle piiritusjoogi valmistamisel kasutatava peamise lõhna- ja maitseaine kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel;
- b) **tõmmistamise (või leotamise ja destilleerimise) teel valmistatud muu piiritusjoogi (nt Blutwurz Likör)** kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel.

2. LIITNIMETUSED

Artikli 3 punkt 2	Mõiste
Artikkel 11	Kasutamistingimused ja märgistamissätted

2.1. Mis on liitnimetus?

Liitnimetuse kasutamine on võimalus kirjeldada piiritusjooki (kategooriat või geograafilist tähist), millest pärineb kogu tootes sisalduv alkohol, millele on lisatud muid toiduaineid ning mille kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel ei ole enam õigus kanda selle kategooria või geograafilise tähise seaduslikku nimetust. Selle asemel peab see kasutama seaduslikku nimetust „piiritusjook“, ⁽¹⁶⁾ välja arvatud juhul, kui see vastab nõuetele, mis lubavad kasutada seadusliku nimetusena liitnimetust, mis sisaldab sõnu „liköör“ või „cream“ ⁽¹⁷⁾.

Kui saadud toode ei vasta piiritusjoogi määratlusele ja nõuetele (nt alla 15-mahuprotsendilise alkoholisisalduse tõttu ⁽¹⁸⁾), peab sellele olema märgitud asjakohane alkoholise joogi nimetus vastavalt toidualase teabe määruse artiklile 17 (**NB: See pole kunagi kaubamärk** ⁽¹⁹⁾).

Vastavalt artikli 3 punktile 2 on „liitnimetus“ „alkohoolse joogi kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel I lisa piiritusjoogikategooria all esitatud seaduslik nimetus või selle piiritusjoogi geograafiline tähis, millest pärineb lõpptoote alkohol, millele on lisatud üks või mitu järgmistest:

- a) ühe või mitme muu toiduaine kui alkoholise joogi nimetus, välja arvatud need toiduained, mida kasutatakse I lisa kohaselt asjaomase piiritusjoogi valmistamiseks, või neist nimetustest tuletatud omadussõnad;
- b) sõna „liköör“ või „cream“.

Seega mõlemal juhul:

- on **alkohoolne koostisosa piiritusjoogi kategooria või geograafiline tähis** (ainult üks), millele lisatakse üht või mitut toiduainet (nt mahlad või muud alkoholivabad joogid, maitsetaimed, vürtsid, suhkur, piimatooted), et anda lõpptootele täiendavaid iseloomulikke organoleptilisi omadusi;

⁽¹⁶⁾ Kui 15. kategooria piiritusjoogi „viin“ puhul lisatakse sellele koostisosad, et anda sellele viina valmistamiseks kasutatud tooraine maitsest erinev ülekaalus olev maitse, **peab** selle seaduslik nimetus vastavalt piiritusjookide määruse I lisa punkti 31 alapunktile e olema „maitsestatud viin“ või ülekaalus oleva maitse nimetusega täiendatud sõna „viin“ (31. piiritusjoogikategooria).

⁽¹⁷⁾ Vastavalt 33. kategooria punkti d neljandale taandele. Liköör, „ilma et see piiraks artikli 3 punkti 2, artikli 10 lõike 5 punkti b ja artikli 11 kohaldamist, võib piima või piimatooteid sisaldava likööri puhul olla seaduslik nimetus „creams“, mida täiendatakse liköörile ülekaalus oleva maitse andnud tooraine nimetusega koos sõnaga „liköör“ või ilma selleta.“

⁽¹⁸⁾ „välja arvatud I lisa piiritusjookide puhul, mis vastavad 39. kategooria nõuetele“, nagu on sätestatud piiritusjookide määruse artikli 2 punktis c.

⁽¹⁹⁾ Toidualase teabe määruse artikli 17 lõikes 4 on sätestatud, et „nimetust ei asendata [...] kaubamärgi [...] nimetusega“.

- piiritusjooги nimetusega kombineeritud toiduaine **ei ole alkoholi sisaldav jook ega ükski piiritusjooги tootmiseks vajalik/lubatud toiduaine vastavalt asjakohastele sätetele;**
- selle **kombinatsiooni** tulemuseks on paratamatult **alkohoolne jook**, st kas muu piiritusjook, mille minimaalne nõutav alkoholisisaldus on 15 mahuprotsenti, või alkohoolne jook, mille alkoholisisaldus on alla 15 mahuprotsendi;
- lõpptootes sisalduv **alkohol peab pärinema liitnimetuses osutatud piiritusjooгist** (st lõpptoode ei või sisaldada muid alkoholikomponente, välja arvatud alkohol, mis võib sisalduda lõpliku alkohoolse jooги valmistamisel kasutatud lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades – vt ka punkt 2.2 allpool).

NB: Isegi sõna „liköör“ või „cream“ kasutamine liitnimetuses rõhutab asjaolu, et magusaineid ja/või piimatooideid on lisatud piiritusjooгile, mille valmistamisel need ei ole lubatud või vähemalt mitte sellises koguses.

Liitnimetused kujutavad endast **erandit reeglist**, millega keelatakse piiritusjookide seaduslike nimetuste kasutamine selliste jookide kirjeldamisel, mis ei vasta kõigile nende piiritusjookide suhtes kehtestatud nõuetele.

Liitnimetusi **kasutatakse selliste alkohoolsete jookide kirjeldamiseks**, mis on saadud **teatavate toiduainete kombineerimisel piiritusjooгikategooria või geograafilise tähisega**, mistõttu ei ole neil enam õigust olla sellisena märgistatud.

NB: Toiduaine(te) nimetust võib väljendada ka sellele toiduainele / neile toiduainetele viitava omadussõnaga.

NB: Liitnimetuses võib piiritusjooги nimetust ja toiduaine(te) nimetust kombineerida eessõnaga või ilma eessõnata.

#21 – lubatud liitnimetuste näited:

- 1) Scotch Whisky meega – Scotch Whisky ja mesi*
- 2) Gin ja toonik – Whisky & Koola – Kookoserumm*
- 3) Viinamarjade pressimisjääkidest valmistatud piiritusjook kaneeli ja kakaoga*
- 4) Brandy Liköör**
- 5) Whisky Cream**

* Sellistel juhtudel esitatakse lõpptoote (seaduslik) nimetus koos liitnimetusega.

** Sellistel juhtudel on liitnimetus ka seaduslik nimetus.

Artikli 11 lõige 2 välistab sõnaselgelt järgmiste sõnade kasutamise alkohoolset jooki kirjeldava liitnimetuse osana (välja arvatud juhul, kui mõni neist sõnadest on osa seaduslikust nimetusest, näiteks „piiritus“ „veinist valmistatud piiritusjooгis“ või „puuviljadest valmistatud piiritusjooгis“ või saksakeelne sõna „Wasser“, nt Kirschwasser'is):

- alkohol;
- piiritus;
- jook;
- piiritusjook;
- vesi.

Selline välistamine toob esile piiritusjooги lahutamatuks osaks olevate toiduainetega seotud nimetuste kasutamise keelu ning selle eesmärk on ka vältida tavasid, mis on tarbijale eksitavad.

NB: Näiteks rummi puhul, mille magusainete sisaldus ületab lubatud künnist 20 grammi liitri kohta, mis seega pole enam rumm, vaid peab kandma seaduslikku nimetust „piiritusjook“, ei tohi näidata liitnimetust „suhkrurumm“ või „roosuhkrurumm“. Kui lisatakse muid toiduaineid, mis ei ole I lisa 1. kategoorias lubatud, võib sõna „rumm“ esineda sellises liitnimetuses, näiteks „rumm ja vürtsid“. Kui ei, tuleb saadud toode märgistada näiteks kui „roosuhkruga piiritusjook“ (näitamaks, et sellele on lisatud suhkrut) või „roosuhkrupiiritusjook“ (näitamaks, et suhkrut destilleeriti selle piiritusjoogi valmistamiseks, mis aga ei vasta muudele rummi valmistamise nõuetele).

#22 – keelatud liitnimetuste näited:

1) Brandy & alkohol	või	Cognac ja alkohol
2) Whisky põhine piiritus	või	Scotch Whisky piiritus
3) Rummipõhine jook	või	Ron de Guatemala jook
4) Roosuhkrurumm	või	Kuuba rumm ja suhkur
5) Liköör-piiritusjook	või	Irish Cream'i piiritusjook
6) Gin'i vesi	või	Geneveri vesi

Vastavalt artikli 10 lõike 6 punktile c võib liitnimetuse lisada üksnes piiritusjoogi seaduslikule nimetusele. Seetõttu ei saa **liitnimetust kasutada piiritusjoogi seadusliku nimetusena**.

Ainus **erand** sellest reeglist on liitnimetused, mis sisaldavad sõna „**liköör**“ või „**cream**“, millega võib vastavalt artikli 10 lõike 5 punktile b **asendada seadusliku nimetuse**, tingimusel et saadud jook vastab I lisa 33. piiritusjookikategoorias „liköör“ sätestatud asjakohastele nõuetele.

#23 – lubatud liitnimetuste näited, mis sisaldavad sõnu „liköör“ või „cream“:

1) Vodka liqueur (EN)	—	Irish Whiskey Cream (EN)
2) Wodkalikör – Likör aus/mit Wodka (DE)	—	Berliner Kümmelcream (DE)
3) Liqueur à la vodka (FR)	—	Crème de Cognac (FR)
4) Liquore alla vodka (IT)	—	Crema di Grappa (IT)
5) Licor de vodka (ES)	—	Crema de Orujo de Galicia (ES)
6) Likier na bazie wódki (PL)	—	Krem na bazie Polskiej Wódki (PL)

Kõigil eespool loetletud juhtudel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- osutatud piiritusjook peab olema autentne, nt vastama vastava piiritusjookikategooria või geograafilise tähisega kehtestatud nõuetele, sealhulgas selle minimaalne alkoholisisaldus -> st seda ei ole lahjendatud veega, mis vähendab selle alkoholisisaldust alla ettenähtud miinimumi; **ja**
- selle valmistamisel kasutatav alkohol on saadud eranditult liitnimetuses osutatud piiritusjoogist (välja arvatud alkohol, mis võib sisalduda selle joogi valmistamiseks kasutatud lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades) -> st muid piiritusjooke või põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi või põllumajandusliku päritoluga destillaati ei ole lisatud; **ning**
- I lisa 33. kategoorias sätestatud nõuded seadusliku nimetuse „**liköör**“ (s.o minimaalne alkoholisisaldus 15 mahuprotsenti ja magusaine minimaalne sisaldus 100 grammi liitri kohta) või „**cream**“ (s.t kõik eespool nimetatud + piima või piimatoodete kasutamine) kasutamiseks.

2.2. Kasutamistingimused

Artikli 11 lõikes 1 on sätestatud järgmised tingimused piiritusjoogi nimetuse (kategooria või geograafiline tähis) kasutamiseks liitnimetuses:

- alkohoolse joogi valmistamisel kasutatav alkohol on saadud eranditult liitnimetuses osutatud piiritusjoogist, välja arvatud alkohol, mis võib sisalduda alkohoolse joogi valmistamiseks kasutatud lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades, ning

- b) piiritusjooki ei ole lahjendatud üksnes vee lisamisega selliselt, et selle alkoholisisaldus on vähenenud allapoole I lisas loetletud piiritusjookikategooriate puhul ettenähtud minimaalset alkoholisisaldust ⁽²⁰⁾.”

Seetõttu on piiritusjooi nimetuse kasutamine liitnimetuses lubatud üksnes tingimusel, et:

- a) kasutatud on ainult autentset piiritusjooki, kuna piiritusjooi nimetust (kategooria või geograafiline tähis) ei tohi kuvada siis, kui toode, millele see viitab, ei vasta kõigile selle valmistamiseks kehtestatud nõuetele;

NB: Teisisõnu peab see vastama kõigile asjaomases piiritusjookikategoorias või geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis sätestatud nõuetele.

- b) lõpptootele ei tohi lisada muud alkoholi kui osutatud piiritusjooigist saadud alkohol, välja arvatud alkohol, mis võib sisalduda selle valmistamisel kasutatavates lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades;

NB: Teisisõnu:

— osutatud piiritusjooigist ei tohi ära võtta alkoholi (st piiritusjooigist ei tohi eraldada lõhna- ja maitseühendeid) ega

— tohi lisada täiendavaid etüülalkohole/destillaate/muid piiritusjooke.

- c) vee lisamine on lubatud ainult sel määral, et piiritusjook säilitaks jätkuvalt ettenähtud minimaalse alkoholisisalduse.

NB: See keeld kehtib üksnes vee suhtes, sest piiritusjooki võib kombineerida muude mittealkohoolsete vedelate toiduainetega (nt puuviljamahlad, piimatooted), mis ilmselgelt vähendab proportsionaalselt ka lõpptoote üldist alkoholisisaldust.

2.3. Märkimissätted

Kui toidukäitleja otsustab kasutada liitnimetust, ei piisa üksnes selle tõendamiseks, et saadud alkoholjook vastab selle kasutamise tingimustele (vt eespool punktid 2.1 ja 2.2), vaid toode tuleb vastavalt märgistada.

Artikli 11 lõikes 3 on sätestatud alkoholoolset jooki kirjeldava liitnimetuse märgistamise järgmised sätted:

„a) peab olema kirjutatud ühesuguse kirjatüübi ja -suurusega ning sama värvi tähtedega;

b) ei tohi olla katkestatud mis tahes tekstilise või pildilise elemendiga, mis ei ole selle osa;

c) ei tohi olla kirjutatud suurema kirjasuurusega kui alkoholoolse joogi nimetus ning

d) juhul kui alkoholoolne jook on piiritusjook, peab see alati kandma piiritusjooi seaduslikku nimetust, mis esitatakse liitnimetusega samas vaateväljas, välja arvatud juhul, kui seaduslik nimetus asendatakse liitnimetusega vastavalt artikli 10 lõike 5 punktile b.“ ⁽²¹⁾

⁽²⁰⁾ Kohtuasjas C-136/96, mis käsitles miinimumist väiksema alkoholisisaldusega whisky`t (s.o whisky`t, mille alkoholisisaldus on veega lahjendamise teel alla 40 %), lükkas Euroopa Kohus tagasi kostja väite, et tal on õigus kasutada liitnimetust käsitlevaid sätteid, mis võimaldavad tal nimetada oma miinimumist väiksema alkoholisisaldusega whisky`t kui „Blended Whisky Spirit“ või „Spiritueux au Whisky“. Üks põhjus, miks see väide tagasi lükati, oli see, et liitnimetust käsitlevad sätteid puudutasid sel ajal ainult likööre. Kuna määruse (EÜ) nr 110/2008 artikli 10 lõikega 1 kavatseti liitnimetuse sätteid laiendada kõikidele piiritusjookidele (st mitte ainult likööridele) ja geograafilistele tähistele, oli oht, et selliseid kirjeldusi nagu „Scotch Whisky ja allikavesi“ võib kasutada liitnimetusena miinimumist väiksema alkoholisisaldusega whisky`de „Scotch Whiskies“ puhul, sest kogu tootes sisalduv alkohol oli „Scotch Whisky“. Sellega oleks kadunud ära kogu mõte kehtestada „Scotch Whisky/whisky“ (ja teiste määratletud piiritusjookide) minimaalne alkoholisisaldus. Seetõttu lisati määrusesse (EÜ) nr 110/2008 artikli 10 lõige 2 (ja kinnitati uue piiritusjookide määruse artikli 11 lõike 1 punktis b), tagamaks, et liitnimetusi ei saaks kasutada, kui määratletud piiritusjooke on lahjendatud lihtsalt allapoole nende minimaalset alkoholisisaldust; Kohtuotsus, 16. juuli 1998, The Scotch Whisky Association, C-136/96, ECLI: EU:C:1998:366.

⁽²¹⁾ Sisse viidud komisjoni 27. mai 2021. aasta delegeeritud määrusega (EL) 2021/1335, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/787 selliste piiritusjookide märgistamise osas, mis on saadud piiritusjooi kombineerimisel ühe või mitme toiduainega (ELT L 289, 12.8.2021, lk 4).

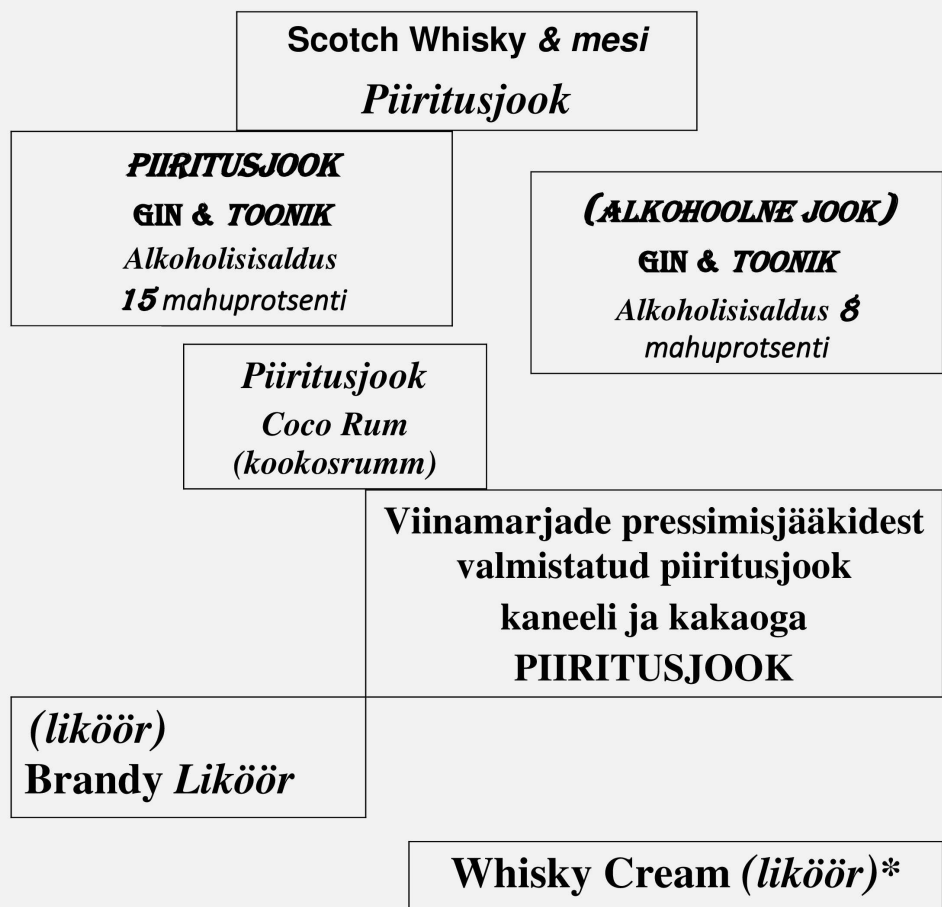
Kõnealuste märgistamist käsitlevate sätete eesmärk on tagada, et:

- (a) ja b): liitnimetuses kasutatud piiritusjoogi nimetus ei ole esitatud nähtavamalt kui sellega kombineeritud toiduaine nimetus,
- (c): alkohoolse joogi (seaduslik) nimetus ei ole esitatud väiksemas kirjasuuruses kui liitnimetuses kasutatud kirjasuuruses, et vältida tarbija eksitamist toote tegeliku olemuse suhtes, ning
- (d): kui lõpptoode on piiritusjook, esitatakse selle seaduslik nimetus alati liitnimetusega samas vaateväljas – välja arvatud juhul, kui liitnimetus õiguspäraselt asendab seaduslikku nimetust –, et vältida tarbija eksitamist toote tegeliku olemuse suhtes.

NB: Artikli 11 lõikes 3 ei nõuta liitnimetuse esitamist alkohoolsete jookide (v.a piiritusjoogid) nimetusega samas vaateväljas, ent kohaldatakse siiski toidualase teabe määrase nõudeid, mille kohaselt toidualane teave ei tohi olla eksitav, eelkõige toidu olemuse ja määratluse osas (toidualase teabe määrase artikli 7 lõike 1 punkt a), ning toidu nimetus märgitakse silmatorkavasse kohta hästi nähtavalt jne (toidualase teabe määrase artikli 13 lõige 1).

NB: Artikli 11 lõikes 3 ei nõuta, et alkohoolse joogi seaduslik nimetus ja liitnimetus oleks esitatud eraldi ridadel, kuid artikli 11 lõige 2 keelab selliste sõnade nagu „jook“ ja „piiritusjook“ kasutamise liitnimetuses. Seetõttu ei ole lubatud kasutada liitnimetusega samal real seaduslikku nimetust „piiritusjook“ või nimetust „jook“ – nt (piiritus-)jook „Gin & Tonic“.

#24 – alkohoolse joogi liitnimetusega märgistamise näited (sulgudes toodud andmed ei ole kohustuslikud):

* Piiritusjook, mis on valmistatud näiteks suhkru ja piimatoodete whisky`sse lisamise teel, võib kanda seaduslikku nimetust „Whisky Cream“ ainult juhul, kui kogu alkohol on pärit autentsest whisky`st ja lõpptoode vastab 33. kategoorias (liköör) sätestatud asjakohastele nõuetele, st selle minimaalne alkoholisaldus on 15 mahuprotsenti ja see sisaldab vähemalt 100 grammi magusaineid liitri kohta ning piima või piimatoodeteid. Kui neid nõudeid ei täideta, peab seaduslik nimetus olema „piiritusjook“ juhul, kui see vastab artiklis 2 sätestatud piiritusjookide määratlusele ja nõuetele, või alkohoolse joogi asjakohane nimetus juhul, kui see ei vasta nõuetele.

2.4. Kontrollid

Piiritusjooigi nimetusele (kategooriale või geograafilisele tähisele) viitavat liitnimetust sisaldava toote (kirjeldamise), esitlemise ja märgistamise kontrollimisel kontrollitakse vastavust järgmistele tingimustele:

Tootmine:

- 1) alkoholne koostisosa on piiritusjooigikategooria või geograafiline tähis (mitte rohkem kui üks piiritusjook), millele on lõpptootele täiendavate iseloomulike organoleptiliste omaduste andmiseks lisatud ühte või mitut toiduainet, mis ei ole selle valmistamisel lubatud ja mis ei ole alkohoolsed joogid;
- 2) lõpptoode on alkoholne jook;
- 3) on kasutatud autentset piiritusjooki, s.t see vastab kõigile I lisa vastavas piiritusjooigikategoorias või geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis sätestatud valmistamisnõuetele, sealhulgas selle minimaalsele alkoholisisaldusele;
- 4) kogu alkohol on saadud osutatud piiritusjooigist, välja arvatud alkohol, mis võib sisalduda lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades;

Märgistamine:

- 5) (seaduslik) nimetus on:
 - a. „piiritusjook“ piiritusjookide puhul, mis ei vasta ühegi kategooria nõuetele,
 - b. liitnimetus, milles on piiritusjooigi nimetust kombineeritud sõnaga „liköör“ või „cream“ saadud piiritusjooigi puhul, mis vastab I lisa 33. kategooria asjakohastele nõuetele, või
 - c. alkohoolse joogi nimetus, kui see ei ole piiritusjook (nt alkoholisisaldus alla 15 mahuprotsendi) vastavalt toidualase teabe määruse eeskirjadele ⁽²²⁾;
- 6) liitnimetuses on piiritusjooigi nimetus kombineeritud kas sõnaga „liköör“ või „cream“ (kui see vastab eespool punktis 5.b osutatud asjakohastele nõuetele) või sellise toiduaine nimetuse/omadussõnaga, mis ei ole selle valmistamisel lubatud;
- 7) alkohoolse joogi (seaduslik) nimetus peab olema esitatud silmatorkavas kohas hästi nähtavalt, selgesti loetavalt ja vajaduse korral kulumiskindlalt. Seda ei tohi mingil viisil peita, varjata, kahjustada või katkestada muu teksti- või kujundlike elementidega või mis tahes muu segava materjaliga;
- 8) piiritusjooigi ja ühe või mitme toiduaine kombinatsioonina saadud piiritusjooigi seaduslik nimetus esitatakse alati liitnimetusega samas vaateväljas (välja arvatud juhul, kui liitnimetus on ka piiritusjooigi seaduslik nimetus piiritusjookide määruse artikli 10 lõike 5 punkti b kohaldamisel) ⁽²³⁾;
- 9) ilma et see piiraks artikliga 10 reguleeritavate seaduslike nimetuste kasutamist, ei tohi sõnad „alkohol“, „piiritus“, „jook“, „piiritusjook“ ja „vesi“ olla liitnimetuse osa;
- 10) liitnimetus peab olema kirjutatud ühesuguse kirjatüübi ja -suurusega ning sama värvi tähtedega;
- 11) liitnimetuse moodustavad sõnad ei tohi olla katkestatud mis tahes tekstilise või pildilise elemendiga, mis ei ole selle osa;
- 12) liitnimetus on kirjutatud sama kirjasuurusega, mida kasutatakse alkohoolse joogi (seadusliku) nimetuse puhul, või väiksema kirjasuurusega.

⁽²²⁾ Muude alkohoolsete jookide kui piiritusjookide nimetuse suhtes kohaldatakse toidualase teabe määruse artiklit 17: „*Toidu nimetuseks on selle seaduslik nimetus. Sellise nimetuse puudumise korral on toidu nimetuseks selle üldtuntud nimetus või kui see puudub või kui seda ei kasutata, esitatakse toidu kirjeldav nimetus.*“ Vt toidualase teabe määruse artikli 2 lõike 2 punktides n, o ja p esitatud vastavad määratlused.

⁽²³⁾ Sellele nõudele mittevastavate, kuid määruse (EÜ) nr 110/2008 nõuetele vastavate ja enne 31. detsembrit 2022 valmistatud ja märgistatud piiritusjookide turulelaskmist tohib jätkata kuni varude ammendumiseni.

3. VIITED

Artikli 3 punkt 3	Mõiste
Artikkel 12	Kasutamistingimused ja märgistamissätted

3.1. Mis on viide?

Viite kasutamine on teatavatel tingimustel võimalus viidata piiritusjooги nimetusele (kategoriale või geograafilisele tähisele) teise toiduaine (kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel).

Artikli 3 punktis 3 on sätestatud, et „viide“ on otsene või kaudne viide ühele või mitmele I lisa sätestatud piiritusjooгikateгooriates esitatud seaduslikule nimetusele või piiritusjooгi geograafilisele tähisele, mis on muu kui viide, mida kasutatakse liitnimetuses või artikli 13 lõigetes 2–4 osutatud koostisosade loetelus järgmiste toodete kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel:

- toiduaine, mis ei ole piiritusjook,
- piiritusjook, mis vastab I lisa 33.–40. kategooria nõuetele, või
- piiritusjook, mis vastab artikli 12 lõikes 3a sätestatud tingimustele.

Teisisõnu võib piiritusjookide nimetustele viidata:

- toiduainete (v.a alkohoolsed joogid) esitlemisel ja märgistamisel;
- alkohoolsete jookide (v.a piiritusjoogid) esitlemisel ja märgistamisel;
- likööride kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel;
- muude piiritusjookide kui likööride kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel [lubatud üksnes erijuhtudel, mida ei saa käsitada liitnimetusena või miksitud piiritusjoogina, mille suhtes kohaldatakse märgistamise erisätteid (vt 2. ja 4. peatükk allpool)].

Artikli 10 lõike 6 punkti c kohaselt võib üksnes piiritusjooгi seaduslikule nimetusele lisada viite. Järelikult **ei tohi piiritusjooгil olev viide kunagi asendada selle seaduslikku nimetust**, vaid tuleks sellele lisada vastavalt artikli 12 lõikes 4 sätestatud märgistamiseeskirjadele (vt punktid 3.2.3 ja 3.2.4 allpool).

Viide on viide piiritusjooгi ühele või mitmele nimetusele (kategoriatele või geograafilistele tähistele) muu toiduaine esitlemisel ja märgistamisel. Kui viidatakse **piiritusjooгile**, ei tohi **seda kunagi kasutada seadusliku nimetusena**.

NB: Tõstatati küsimus, kuidas tuleb tõlgendada piiritusjookide määruse artikli 10 lõike 7 esimest lõiku – millega keelatakse piiritusjooгi nimetuse (kategooria või geograafilise tähise) kasutamine selliste jookide kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel, mis ei vasta sellele piiritusjooгikateгooriale või geograafilisele tähisele kehtestatud nõuetele, välja arvatud viidete, liitnimetuste ja koostisosade loetelude puhul – seoses horisontaalse kohustusega esitada **toidukäitleja andmed** kooskõlas toidualase teabe määruse artikli 8 lõikega 1 ja artikli 9 lõike 1 punktiga h. Tegelikult võib juhtuda, et toidukäitleja nimi või aadress (kuid ka logod või registreeritud kaubamärgid) sisaldavad piiritusjooгikateгooria nime (nt „Guadeloupe **Rum** Distilleries“ või „**Vodka** Brand X Company“) või geograafilist tähist (nt „Bassano del **Grappa**“). See küsimus on veelgi asjakohasem siis, kui piiritusjook, millel on esitatud sellise toidukäitleja nimi või aadress, ei kuulu samasse piiritusjooгikateгooriasse (nt kui „**Vodka** Brand X Company“ valmistab **gin**‘i). Vastus on, et kaks õiguslikku kohustust (üks piiritusjookide määruse ja teine toidualase teabe määruse eeskirjade alusel) ei ole tingimata kokkusobimatud: kui ettevõtja nimi või aadress sisaldab (seaduslikult) **piiritusjooгikateгooria või geograafilise tähise nimetust**, kuid sellist nimetust **ei kasutata piiritusjooгi seadusliku nimetusena**, tuleks see nimetus või aadress märkida, sest mõlemaid sätteid kohaldatakse paralleelselt ning piiritusjookide määruse säte ei takista ärinime märkimist toidualase teabe määruse kohaldamisel. Sama kehtib ka muude alkohoolsete jookide kui piiritusjookide **kirjeldavate nimetuste** (toidualase teabe määruse artikli 2 lõike 2 punkti p tähenduses) kohta, mis ei tohiks olla vastuolus piiritusjooгi nimetuse märkimise keeluga piiritusjookide määruse artikli 10 lõike 7 esimese lõigu kohaldamisel.

3.2. Kasutamistingimused ja märgistamissätted

Artikli 12 kohaselt kohaldatakse erinevaid sätteid juhul, kui piiritusjooגי nimetusele viidatakse:

- a) muul toiduainel kui alkohoolne jook;
- b) muul alkohoolsel joogil kui piiritusjook;
- c) I lisa mis tahes 33.–40. kategooriasse (liköörid) kuuluval piiritusjoogil või
- d) muul piiritusjoogil kui liköör (piiratud erijuhtudel).

Piiritusjookide nimetustele võib viidata **igat liiki toiduainete** (kirjeldamisel,) esitlemisel ja märgistamisel. Viiteid **muudele piiritusjookidele kui liköörid** lubatakse siiski ainult piiratud erijuhtudel.

NB: Selleks et võtta arvesse **geograafiliste tähiste** eripära ja tõhustatud kaitset, mis on kehtestatud selleks, et vältida nende maine seadusvastast omastamist, kui viidatakse piiritusjooגי geograafilisele tähisele, mida kasutatakse muude toiduainete koostisosana, **soovitatakse** järgmist:

- 1) geograafilise tähisega hõlmatud piiritusjooki tuleks kasutada **piisavas koguses, et anda asjaomasele toiduainele oluline omadus;**
- 2) toiduaine, mis viitab ühele või mitmele piiritusjooגי geograafilisele tähisele, **ei tohiks sisaldada ühtegi muud samaväärset koostisosa**, st mis tahes muud koostisosa, mis võib osaliselt või täielikult asendada geograafilise tähisega koostisosa(d). Sellisel juhul tuleks geograafilise tähise nimetus vastavalt toidualase teabe määruse artiklitele 18–22 märkida ainult koostisosade loetelus. Loomulikult kohaldatakse seda soovitusi üksnes piiritusjookide suhtes, mis kuuluvad samasse kategooriasse kui osutatud geograafilised tähised, või piiritusjooגי imiteerivate lõhna- ja maitseainete suhtes, samas kui muid piiritusjookide kategooriaid võib lisada ja märgistada viiteid käsitlevate sätete kohaldamisel, ning
- 3) geograafilise tähise nimetus(t)ega hõlmatud toote **sisalduse protsent** tuleb **märkida** piiritusjooגי geograafilisele tähisele osutavas viites või selle läheduses või, kui see on esitatud koostisosade loetelus, otseses seoses kõnealuse koostisosaga, nagu on sätestatud koostisosade koguselise märkimise sätetes ⁽²⁴⁾.

Geograafiliste tähiste nimetustele viitamisel soovitatakse järgmist:

- 1) toidul peaks olema ühe olulise omadusena **maitse, mis on eeskätt seostatav koostisosana kasutatud geograafilise tähisega piiritusjooגי olemasoluga;**
- 2) **muid samaväärseid koostisosi** (välja arvatud teiste kategooriate piiritusjooגי) ei tohiks kasutada, ning
- 3) **kasutatav kogus peab olema selgelt märgitud.**

#25 – näited:

Ouzo-täidisega šokolaadikompvekid (5 %)

see oleks vastuvõetav ainult juhul, kui šokolaadikompvekkides oleks piisav kogus autentset ouzo't, mis annaks neile eeskätt sellega seostatava maitse.

Õlu

Rum da Madeira'ga (7 %)

vastuvõetav üksnes juhul, kui õllele ei ole lisatud ühtegi samaväärset koostisosa (nt muud rummi (geograafilise tähisega või ilma), rummist eraldatud ühendi aroomi või rummiga sarnanevat maitset) koos Rum da Madeira geograafilise tähisega.

⁽²⁴⁾ Need soovitusid kajastavad dokumendis „Komisjoni teatis „Kaitstud päritolunimetuse (KPN) või kaitstud geograafilise tähisega (KGT) koostisainet sisaldava toidu märgistamise suunised“, (2010/C 341/03)“ toodud soovitusi.

NB: Kui õllele ei ole lisatud mitte ainult Rum da Madeira't, vaid ka muu (muid) samaväärne (samaväärseid) koostisosa(sid), ei tohi geograafilise tähise nimetust kasutada viitena, vaid see võib esineda üksnes koostisosade loetelus koos samaväärse(te) koostisosa(de)ga ja koostisosadega, mida kasutatakse õlle enda valmistamiseks.

NB: Kui õllele ei ole lisatud mitte ainult Rum da Madeira't, vaid ka muud I lisa 1. kategooriasse (rumm) mittekuuluvat piiritusjooki (piiritusjooke), tuleb **kõik piiritusjookide nimetused** märkida viites (või koostisosade loetelus).

NB: Tuletatakse meelde, et piiritusjookide määruse artikli 10 lõike 7 teise lõigu kohaselt ei tohi piiritusjookide geograafiliste tähiste nimetusi kasutada neile geograafilistele tähistele sarnanevate lõhna- ja maitseainete või nende toiduainetes kasutamise kirjeldamiseks.

3.2.1. Viited muudele toiduainetele kui alkohoolsed joogid

Artikli 12 lõige 1 lubab muu toidu kui alkohoolse joogi esitlemisel ja märgistamisel viidata ühe või mitme piiritusjoogi (kategooriate või geograafiliste tähiste) nimetusele tingimusel, et „toiduaine tootmisel kasutatav alkohol on pärit üksnes viites osutatud piiritusjoogist või piiritusjookidest“.

Ainus erand sellest tingimusest on „alkohol, mis võib sisalduda selle toiduaine valmistamisel kasutatavates lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades“, st alkohol, mida on kasutatud nende koostisosade valmistamiseks.

Kogu lõpptootes sisalduv alkohol peab seega pärinema autentsest piiritusjoogist (st see peab vastama kõigile vastava kategooria või geograafilise tähise jaoks sätestatud nõuetele, sealhulgas selle kasutamise ajal kehtivale minimaalsele alkoholisisaldusele), ilma et sellele oleks lisatud etüülalkoholi, destillaati või muid piiritusjooke.

Eelkõige on kaks võimalikku juhtumit:

- a) muu vedel toiduaine kui alkohoolne jook ja vesi, millele on lisatud rohkem kui üht piiritusjooki ⁽²⁵⁾, mille tulemusena on saadud alkohoolne jook (st teatava alkoholisisaldusega jook, sõltuvalt selle alkoholi kogusest, mida nende piiritusjookide kaudu paratamatult lisatakse);

NB: Ühelgi juhul ei ole võimalik, et mittealkohoolse vedela toiduaine ja piiritusjoogi kombinatsioonist tulenev jook ei sisalda üldse alkoholi.

- b) mittevedel (tahke) toiduaine, millele on valmistamise ajal lisatud üht või mitut piiritusjooki, mille tulemusena tekib paratamatult toiduaine, mille jääkalkoholisaldus sõltub kasutatava(te) piiritusjoogi(te) kogusest. Ent osa sellest alkoholist võib aurustuda valmistamisprotsesside käigus, näiteks küpsutamisel.

Selliste toiduainete märgistamine ei ole piiritusjookide määrusega reguleeritud, seetõttu kohaldatakse toidualase teabe määruse sätteid, eelkõige artiklit 36 vabatahtliku teabe kohta ja artiklit 7 õiglase teavitamise tavade kohta.

#26 – näited lubatud viidetest muudele toiduainetele kui alkohoolsed joogid:

— Kirsch'i šokolaad*	või	— Cognac'i šokolaadikompvekid*
— Munaliköörikoog*	või	— Mirto di Sardegna küpsised*
— Rummi ja rosina jäätis*	või	— Génépi des Alpes'i jäätis*
— Rummi ja brandy'ga täiustatud puuvilja- nektar**	või	— Rummi ja whisky'ga miksitud puuviljamah- lad**

* Need ei ole liitnimetused, sest saadud toode ei ole alkohoolne jook.

** Kui mittealkohoolsetel jookidel viidatakse rohkem kui ühele piiritusjoogile, peab kogu lõpptootes sisalduv alkohol pärinema eranditult piiritusjookidest, millele viidatakse.

⁽²⁵⁾ Piiritusjookide määruse artikli 3 punktis 2 esitatud määratluse kohaselt on **liitnimetus ühe piiritusjoogi kombinatsioon ühe või mitme toiduainega, mille tulemuseks on alkohoolne jook**, ja selle suhtes kohaldatakse artikli 11 erisätteid. **Rohkem kui ühe piiritusjoogi** lisamist mittealkohoolsele joogile tuleb siiski käsitleda **viitena** ja selle suhtes kohaldatakse artikli 12 lõike 1 sätteid.

3.2.2. Viited muudele alkoholsetele jookidele kui piiritusjoogid

Artikli 12 lõike 2 kohaselt on muude alkoholsete jookide kui piiritusjoogi esitlemisel ja märgistamisel lubatud viidata ühe või mitme piiritusjoogi nimetusele (kategooriatele või geograafilistele tähistele), tingimusel et:

- „a) **lisatud alkohol pärineb üksnes viites osutatud piiritusjoogist** või piiritusjookidest ning
- b) **iga alkoholise koostisosa osakaal** on märgitud vähemalt üks kord viitega **samas vaateväljas** koguseliselt kahanevas järjekorras. See osakaal on nimetatud koostisosa **puhta alkoholi mahuprotsent** lõpptootes puhta alkoholi kogusisaldusest mahuprotsentides.“

See säte hõlmab kõiki alkoholisisaldusega jooke, mis ei ole piiritusjoogid, sealhulgas:

- 1) **vein** (ilma et see piiraks määruse (EL) nr 1308/2013 ⁽²⁶⁾ sätete kohaldamist);
- 2) **aromatiseeritud veinitooted** (ilma et see piiraks määruse (EL) nr 251/2014 ⁽²⁷⁾ sätete kohaldamist);
- 3) **õlu**;
- 4) **õuna- ja pirnisiider ning muud kääritatud joogid**.

Seadusandja kehtestas kõnealuse uue sätte, mida määruses (EÜ) nr 110/2008 ei ole, et selgitada tingimusi, mida kohaldatakse piiritusjookidele viitamisel muude alkoholsete jookide esitlemisel ja märgistamisel.

Tegelikult tähendab see alkoholi lisamist alkoholises joogis looduslikult sisalduvale alkoholile, minnes seega ilmselt vastuollu põhimõttega, et alkohol peab pärinema eranditult osutatud piiritusjoogist (piiritusjookidest).

#27 – näited lubatud viidetest muudele alkoholsetele jookidele kui piiritusjookidele:

1) **Genever'iga õlu** – või – **Genever'i varjundiga õlu** – või – **Genever'iga täiustatud õlu**: kogu õllele lisatud alkohol peab pärinema autentsest genever'ist (st vastama kõikidele käesoleva geograafilise tähise suhtes kehtestatud nõuetele, sealhulgas selle minimaalsele alkoholisisaldusele), ilma et sellele oleks lisatud sarnaseid koostisosi, etüülalkoholi, destillaati või muid piiritusjooke;

2) **Kuum õunasiider Punch au Rhum'iga**: kogu õunasiidriks lisatud alkohol peab pärinema punch au rhum'ist (st vastama I lisa 33. kategooriale kehtestatud nõuetele, eelkõige selle punkti d kolmandale taandele).

3) **Alkoholne jook**

Maraschino likööri ja Cognac'iga täiustatud Diplomati: kogu alkoholisele joogile (vermut) lisatud alkohol peab pärinema autentsest Maraschino liköörist (st vastama kõigile I lisa 37. kategooria nõuetele) ja Cognac'ist (st vastama kõikidele tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis sätestatud nõuetele).

* **Diplomat** on vermutit ja likööri sisaldav kokteil. Sellele osutatakse siin üksnes selleks, et illustreerida aromatiseeritud veinitoodetele viitamise võimalust. Kuna määruses (EL) nr 251/2014 puuduvad sätted liitnimetuste ja viidete kohta ning selles on sätestatud keeld kasutada aromatiseeritud veinitoodete müüginimetusi alkoholsete jookide puhul, mis ei vasta nende tootmise suhtes kehtestatud nõuetele, tuleb selliste alkoholsete jookide kirjeldamiseks kasutada alternatiivseid nimetusi.

NB: Eespool esitatud **näited on kirjeldavad** ega kohalda märgistamisnõudeid, mille kohaselt peab viide olema esitatud likööri seaduslikust nimetusest eraldi real ja kirjas, mis ei ole suurem kui pool likööri puhul kasutatavast kirjasuurusest.

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta määrus (EL) nr 251/2014 aromatiseeritud veinitoodete määramise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 1601/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 84, 20.3.2014, lk 14).

#28 – näited keelatud viidetest muudele alkoholsetele jookidele kui piiritusjookidele:

- 1) **Rummi lõhna ja maitsega täiustatud õlu*** või **Geneveri aroomiühenditega maitsestatud õlu***
- 2) **Vermut Sambuca'ga**** või **Madeira rummiga täiustatud Sangria****

* Viited jookidele (käesoleval juhul õlule) on keelatud, kui need viitavad lõhna- ja maitseainetele, mitte autentsele piiritusjooži kategooriale (rumm) või geograafilisele tähisele (Genever).

** Määrusega (EL) nr 251/2014 ei ole lubatud aromatiseeritud veinitoodete puhul kasutada liitnimetusi ega viiteid ning on keelatud aromatiseeritud veinitoodete müüginimetuste kasutamine alkoholsete jookide puhul, mis ei vasta nende valmistamise suhtes kehtestatud nõuetele.

Täpsustus selle kohta, et alkoholsetele jookidele viitamisel peab lisatud alkohol pärinema osutatud piiritusjoožist (piiritusjookidest), võimaldas seadusandjal ette näha, et varem määruse (EÜ) nr 110/2008 artikli 11 lõikes 5 sätestatud märgistamiseskirja, mida kohaldati ainult miksitud piiritusjookide suhtes, kohaldatakse nüüd ka alkoholsete jookide suhtes, millega seostatakse ühte või mitut piiritusjooki. Selle eesmärk on teavitada tarbijat vastavalt esialgselt alkoholsetest joožist ja viites osutatud piiritusjoožist (piiritusjookidest) saadud alkoholi osakaalust lõpptootes.

Seega, kui viidatakse ühele või mitmele piiritusjoožile, tuleb alkoholsete koostisosade loetelu esitada vähemalt üks kord viitega samas vaateväljas ja märkida lõpptoote iga alkoholse koostisosa puhta alkoholi osakaal kahanevas järjekorras (protsentides) (artikli 12 lõike 2 punkt b).

#29 – näited iga alkoholse koostisosa alkoholi osakaalu märgistamisest:

- 1) **Geneveri õlu** (alkoholisisaldus 6 mahuprotsenti: Õlu 90 % – Genever 10 %)
- 2) **Kuum õunasiider Punch au Rhum'iga** (alkoholisisaldus 8 mahuprotsenti: õunasiider 95 % – rumm 5 %)
- 3) **Cognac'i ja Maraschinoga täiustatud Diplomat*** (alkoholisisaldus 15 mahuprotsenti: vein 75 % – Cognac 10 % – Maraschino 8 % – põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol 7 %)

* Määrusega (EL) nr 251/2014 ei ole lubatud aromatiseeritud veinitoodete puhul kasutada liitnimetusi ega viiteid ning on keelatud kasutada aromatiseeritud veinitoodete müüginimetuste kasutamine alkoholsete jookide puhul, mis ei vasta nende valmistamise suhtes kehtestatud nõuetele. Selles kontekstis võib siiski kasutada kokteilinimetust „Diplomat“, mis sisaldab vermutit. Kuna vermut on aromatiseeritud vein, mis näeb ette alkoholi lisamist, tuleks juhul, kui selle valmistamisel kasutatakse põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi, täpsustada seda alkoholsete koostisosade loetelus, et eristada sellist alkoholi veinist ja viidatud piiritusjookidest saadud alkoholist.

NB: Eespool esitatud näited on kirjeldavad ega kohalda märgistamisnõudeid, mille kohaselt peab viide olema esitatud likööri seaduslikust nimetusest eraldi real ja kirjas, mis ei ole suurem kui pool likööri puhul kasutatavast kirjasuurus.

3.2.3. Viited likööridele

Artikli 12 lõike 3 kohaselt on I lisa 33.–40. kategooria (st likööri) nõuetele vastava piiritusjooži kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel lubatud viidata ühele või mitmele piiritusjoožile (kategooriale või geograafilisele tähisele), tingimusel et:

- „a) lisatud alkohol pärineb üksnes viites osutatud piiritusjoožist või piiritusjookidest;
- b) iga alkoholse koostisosa osakaal on märgitud vähemalt üks kord viitega samas vaateväljas koguliselt kahanevas järjekorras. See osakaal on nimetatud koostisosa puhta alkoholi mahuprotsent lõpptoote puhta alkoholi kogusisaldusest mahuprotsentides ning
- c) sõna „cream“ [NB! üksnes ingliskeelne sõna „cream“] ei esine I lisa 33.–40. kategooria nõuetele vastava piiritusjooži seaduslikus nimetuses või viites osutatud piiritusjooži või piiritusjookide seaduslikus nimetuses.“

Käesolev sätte käsitleb 33.–40. kategooriat (liköörid) erandina artikli 13 lõikes 4 sätestatud miksitud piiritusjooke käsitlevatest sätetest.

Tegelikult oleks ühe või mitme piiritusjoogi lisamine liköörile artikli 3 lõigetes 9 ja 10 sätestatud määratluse kohaselt miksitud piiritusjook ning see tuleks vastavalt märgistada.

Sellele vaatamata tegi seadusandja erandi viiteid käsitlevate sätete kohaldamisalast, mis pidid esialgu piirduma muude toiduainetega kui piiritusjoogid. Seda tehti selleks, et tagada tarbija nõuetekohane teavitamine sellise likööri sisaldusest, millele on lisatud muud piiritusjooki sellele eriliste organoleptiliste omaduste andmiseks. See on levinud tava, kuna muu hulgas võib likööri valmistada ühe või mitme piiritusjoogi kombineerimise teel (vt I lisa punkti 33 alapunkti a alapunkt ii).

Artikli 13 lõigetes 3 ja 4 sätestatud miksitud piiritusjooke käsitlevate sätete kohaselt tuleb piiritusjookide nimetus (ja miksitud piiritusjookide muud alkohoolsed koostisosad) märkida üksnes alkohoolsete koostisosade loetellu. Selle asemel võib likööride kohta käivaid viiteid reguleerivate sätete kohaselt lisatud piiritusjoogi (piiritusjookide) nimetus(ed) esineda kus tahes, tingimusel et see (need) on seadusliku nimetusega samas vaateväljas (nagu on nõutud artikli 12 lõike 4 punktis c, vt punkt 3.2.5 allpool). Väärkasutuse ja eksitavate tavade riski vähendamiseks kehtestas seadusandja ka likööridele (nagu miksitud piiritusjookide puhul) viitamise puhul nõude esitada alkohoolsete koostisosade loetelu vähemalt üks kord viitega samas vaateväljas ning näidata kahanevas järjekorras ära kõigi alkohoolsete koostisosade osakaal (protsentides) lõpptootes (artikli 12 lõike 3 punkt b).

Lisaks on artikli 12 lõike 4 punktides a ja b sätestatud, et viide ei tohi olla likööri seadusliku nimetusega samal real ja see peab olema kirjas, mis on pool (või väiksem) seaduslikus nimetuses või võimalikes liitnimetustes kasutatud kirjasuurusest.

Vastupidiselt miksitud piiritusjookide alkohoolsete koostisosade loetelule (mis peab olema kirjas, mis ei ole suurem kui pool seadusliku nimetuse puhul kasutatavast kirjasuurusest): vt artikli 13 lõike 3 teine lõik ja artikli 13 lõike 4 teise lõigu punkt a ning punktid 4.2.1 ja 4.2.2 allpool), võib likööridele viidata eri kirjatüübi ja värviga kui seadusliku nimetuse puhul kasutatud.

Lõpetuseks, artikli 12 lõike 4 punktis c on sätestatud, et likööri puudutavate viidete korral „peab nendega alati kaasas olema piiritusjoogi seaduslik nimetus, mis peab asuma viitega samas vaateväljas.“ (vt punkt 3.2.5 allpool).

NB: Seadusandja kehtestas eespool nimetatud sättele piirangu, st seaduslikud nimetused, mis sisaldavad sõna „cream“, ei ole lubatud, kui liköörid viitavad piiritusjookidele. Seda erandit kohaldatakse ainult inglise keeles (mitte teistes keeltes) esineva mõiste suhtes ning selle eesmärk on kaitsta geograafilise tähise „Irish Cream“ mainet.

#30 – näited lubatud ja keelatud viidetest likööridele:

1) Brandy'ga täiustatud munaliköör	või	— Cognac'iga Blutwurz'i liköör
2) Šokolaadiliköör veidikese gin'iga	või	— Licor de café de Galicia rummiga
3) Kirssidest valmistatud piiritusjoogist valmistatud munaliköör (isegi kui kogu alkohol – st 100 % – pärineb kirssidest valmistatud piiritusjoogist, saab sellele osutada kui viitele)		
4) Crème de Brandy avec Rhum		AGA MITTE: Brandy Cream avec/with Rhum
5) Crema de Orujo con Whisky		AGA MITTE: Orujo Cream con/with Whisky

NB: Viina varjundiga munalikööri võib kasutada viitena. Vastupidiselt viinaliköörile, mis on liitnimetus, ning millele on lubatud lisada üksnes viinast pärinevat alkoholi, on likööridel olevate viidete puhul lubatud liköörile alkoholi lisada likööri valmistamise retsepti kaudu. Seetõttu on tarbija eksitamise vältimiseks likööridele viitamise puhul kõigi alkohoolsete koostisosade alkoholisisalduse märkimine kohustuslik.

NB: Whisky cream (inglise keeles) võib olla ainult liitnimetus ja seetõttu peab kogu alkohol pärinema eranditult whisky'st.

NB: Eespool esitatud näited on kirjeldavad ega kohalda märgistamisnõudeid, mille kohaselt peab viide olema esitatud likööri seaduslikust nimetusest eraldi real ja kirjas, mis ei ole suurem kui pool likööri puhul kasutatavast kirjasuurusest.

NB: On välja toodud, et võimalus viidata likööri puhul piiritusjookidele nõrgendab nõuet, kus liitnimetuse puhul peab kogu alkohol pärinema osutatud piiritusjoogist. Tegelikult, kui tootes „Whisky Liqueur“ peab kogu alkohol pärinema whisky'st, siis toodet „Liqueur with (a dram of) Whisky“ võib valmistada ka muud liiki alkoholi kasutades.

Seepärast **soovitatakse** likööride puhul alati lisada seaduslikule nimetusele „liköör“ peamise tooraine nimetus, mis annab tootele ülekaalus oleva maitse (nt kookoseliköör veidikese rummiga; šokolaadiliköör brandy varjundiga). Vastasel juhul võib viidetes seadusliku nimetuse „liköör“ kasutamine nii, et sellele ei ole lisatud peamise kasutatud lõhna- ja maitseaine nimetust, osutada kavatsusele tarbijaid eksitada.

3.2.4. Viited muudele piiritusjookidele kui likööridele

Artikli 12 lõige 3a võimaldab viidata **ühe** piiritusjoogi nimetusele (kategooriale või geograafilisele tähisele) muu piiritusjoogi kui likööri (st mis vastab I lisa 33.–40. kategooria nõuetele) kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel, „tingimusel et:

a) viites osutatud piiritusjooki:

- (i) on kasutatud ainsa alkohoolse alusena sellise lõpliku piiritusjoogi valmistamisel, mis vastab I lisa esitatud piiritusjoogikategooria nõuetele;
- (ii) ei ole kombineeritud ühegi toiduainega, välja arvatud toiduained, mida kasutatakse piiritusjoogi või lõpliku piiritusjoogi tootmiseks vastavalt I lisale või asjakohasele tootespetsifikaadile; ning
- (iii) ei ole lahjendatud vee lisamisel nii, et piiritusjoogi alkoholisisaldus oleks väiksem kui minimaalne alkoholisisaldus, mis on ette nähtud I lisa esitatud piiritusjoogikategoorias või selle geograafilise tähise tootespetsifikaadis, kuhu viites osutatud piiritusjook kuulub; **või**

b) piiritusjooki on säilitatud kogu või osa laagerdumisaja jooksul puust vaadis, mida oli varem kasutatud viites osutatud piiritusjoogi laagerdamiseks, tingimusel et:

- (i) puust vaat tühjendati varasemast sisust nende piiritusjoogikategooriate või selliste piiritusjookide geograafiliste tähiste korral, mille puhul oli lahjendatud või lahjendamata alkoholi lisamine keelatud,
- (ii) viide lisatakse sellise vaadi kirjeldusse, mida kasutatakse saadud piiritusjoogi laagerdamiseks,
- (iii) viide on vähem silmatorkav kui piiritusjoogi seaduslik nimetus või mis tahes kasutatud liitnimetus ja
- (iv) erandina lõike 4 punktist b on viide esitatud kirjasuuruses, mis ei ole suurem piiritusjoogi seadusliku nimetuse või mis tahes kasutatud liitnimetuse kirjasuurusest.“.

Ka neil juhtudel peab artikli 12 lõike 4 punkti c kohaselt viidete korral „nendega alati kaasas olema piiritusjoogi seaduslik nimetus, mis peab asuma viitega samas vaateväljas.“ (vt punkt 3.2.5 allpool).

3.2.4.1. Viited piiritusjookidele, mida kasutatakse ainsa alkohoolse alusena

Tootjad võivad soovida luua uuenduslikke tooteid, katsetades kehtestatud piiritusjoogikategooriaid või geograafilisi tähiseid ning muutes neid erinevateks piiritusjookide kategooriateks.

Erijuhtudel lubab seadusandja neil tootjatel eelmises punktis loetletud tingimustel viidata lõpliku piiritusjoogi kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel esialgse piiritusjoogi seaduslikule nimetusele.

Seevastu võib mõnede piiritusjoogikategooriate, näiteks maitsestatud viina, valmistamisel kasutada teist piiritusjoogikategooriat, kui on tegemist näitega: viin – kui selle ainus alkohoolne alus ja tootja võib olla huvitatud sellele alkohoolsele koostisosale viitamisest lõpptoote kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel.

Piiritusjookide määruse artikli 12 lõike 3a punkt a hõlmab just eespool nimetatud juhtumeid.

Selleks et vältida piiritusjooži (kategooria või geograafilise tähise) maine kuritarvitamist, on seadusandja ette näinud, et mis tahes viide selle seaduslikule nimetusele muu piiritusjooži kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel, mille valmistamisel on kasutatud seda piiritusjooki, millele viidatakse, ainsa alkohoolse alusena, on lubatud ainult siis, kui lõplik piiritusjook vastab piiritusjoožikategooria nõuetele ja peab seega kandma selle piiritusjoožikategooria jaoks ette nähtud seaduslikku nimetust.

See tähendab, et **kunagi pole võimalik** viidata piiritusjoožikategooriale või geograafilisele tähisele, mida kasutatakse ainsa alkohoolse alusena tootel, mille üldnimetus on „**piiritusjook**“.

Lisaks välistab keeld lisada toiduaineid, mida ei ole lubatud lisada selle piiritusjooži valmistamisel, millele on viidatud, või lõpliku piiritusjooži valmistamisel vastavalt I lisa piiritusjookide kategooriate jaoks sätestatud asjakohastele eeskirjadele või piiritusjookide geograafiliste tähiste tehnilisele toimikule / tootespetsifikaadile, igasuguse **kattumise** piiritusjookide kohta käivate viidete ja **liitnimetuste** vahel, mis nõuavad täpselt ühe või mitme sellise toiduaine kombineerimist (vt punkt 2.1 eespool).

Selleks et viidata piiritusjooži seaduslikule nimetusele muu piiritusjooži kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel, ei tohi **lõpliku piiritusjooži alkoholisisaldus** olla **väiksem minimaalsest alkoholisisaldusest**, mida nõutakse piiritusjooži puhul, millele on viidatud vastavalt piiritusjookide määruse I lisa piiritusjookide kategooriate jaoks sätestatud normidele või asjakohasele tehnilisele toimikule / tootespetsifikaadile piiritusjookide geograafiliste tähiste puhul (vt näited #31).

NB: Tõstatati küsimus, kas liitnimetuses juba märgitud piiritusjooži nimetuse (kategooria või geograafilise tähise) kordamist – näiteks selle piiritusjooži eriomaduste kirjeldamiseks – tuleb käsitleda viitena. Piiritusjookide määruse artikli 12 lõike 3a punkti a eespool nimetatud sätted välistavad selgelt sellise võimaluse. Sellisel juhul tuleks korduvalt viidet piiritusjooži nimetusele, mida kasutatakse kombinatsioonis muu toiduainega, mõista selle nimetuse liitnimetuses kasutamise „laiendamisena“ ning see peaks vastama piiritusjookide määruse artikli 11 lõikes 3 sätestatud märgistamiseskirjadele.

#31 – lubatud märgistamise näited:

Veinist valmistatud piiritusjook (40 mahuprotsenti)

Valmistatud Cognac'ist

Valminud Bourbon'i vaadis

Kuna Cognac'i tehniline toimik / tootespetsifikaat ei võimalda selle laagerdamist mujal kui varem veini või veinist valmistatud piiritusjooke sisaldanud puuvaatides, ei ole varem Bourbon Whisky't sisaldanud vaadis valminud Cognac'il enam õigust kanda selle geograafilise tähise nimetust. Siiski annab tarbija jaoks kasulikku teavet viide asjaolule, et esialgne piiritusjook on valmistatud kooskõlas Cognac'ile kehtestatud nõuetega kuni selle hoidmiseni Bourbon'i vaadis. **NB:** Sel juhul peab veinist valmistatud piiritusjoožil olema **Cognac'i puhul nõutav minimaalne alkoholisisaldus** (st 40 mahuprotsenti).

Kadamarjamaitseeline piiritusjook (32 mahuprotsenti)

VALMISTATUD KORNIST

I lisa 19. kategoorias sätestatud nõuete kohaselt võib kadamarjamaitseelisi piiritusjooke valmistada muu hulgas teraviljapiirituse maitsestatamise teel kadamarjadega. Kuna Korn on geograafilise tähisena registreeritud teraviljast valmistatud piiritusjook, on selline märgistamine lubatud tingimusel, et **lõpptoote alkoholisisaldus jõuab Kornil puhul nõutava miinimumini** (st 32 mahuprotsenti), mis on kõrgem kui kadamarjamaitseeliste piiritusjookide puhul nõutav minimaalne alkoholisisaldus (st 30 mahuprotsenti).

Vaarika(maitseeline) viin (37,5 mahuprotsenti)

Valmistatud neljakordselt destilleeritud viinast

Maitsestatatud viin, mida I lisa 31. kategoorias sätestatud nõuete kohaselt valmistatakse viinale lõhna- ja maitseainete ning võimaluse korral ka magusainete lisamise teel, võib viidata viinale, mida kasutatakse selle kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel vastavalt piiritusjookide määruse artikli 12 lõike 3a punktile a. NB! Maitsestatatud viina puhul nõutav minimaalne alkoholisisaldus on sama mis viina puhul nõutav alkoholisisaldus, st 37,5 mahuprotsenti.

#32 – keelatud märgistamise näited (NB! Viitamine sellisele piiritusjoogile, mis ei vasta kategooriale ja mille seaduslik nimetus on seetõttu „piiritusjook“, on alati keelatud):

1) **Piiritusjook**

Valmistatud rummist ja brandy'st

Kahe erineva piiritusjoogi kombinatsiooni ei tohi märgistada viitena. Kui sellise kombinatsiooni koostisosaks on ainult piiritusjoogid, tuleb need märgistada **miksitud piiritusjoogina**. Kui on lisatud muid toiduaineid, võib piiritusjookide nimetused lisada toiduainete koostisosade loetellu üksnes tingimusel, et loetelu on kooskõlas toidualase teabe määruse artiklitega 18–22, nagu on sätestatud piiritusjookide määruse artikli 13 lõikes 2.

2) **Rummipõhine**

piiritusjook

viirtsidega

Piiritusjoogi kombineerimine ühe või mitme toiduainega, mis ei ole erinõuete kohaselt selle valmistamiseks kasutatavad toiduained, annab alati **liitnimetuse** ja seega ei saa seda tähistada viitena.

3) **Piiritusjook**

Saadud rummist (15 mahuprotsenti)

Piiritusjoogikategooriatele või geograafilistele tähistele viitamine on keelatud, kui neid lihtsalt **lahjendati veega alla nõutava alkoholisisalduse** (37,5 mahuprotsenti rummi puhul).

3.2.4.2. Viited muude piiritusjookide vaatidele

Nagu eespool selgitatud (vt punkt 1.5), ei saa nimetusi, mis viitavad piiritusjoogi hoidmisele kogu laagerdumisaja jooksul või selle osal puust vaatides, mida varem kasutati muu piiritusjoogi laagerdamiseks, pidada vabatahtlikuks teabeks toidualase teabe määruse artikli 36 tähenduses, kuna piiritusjookide määruse artikli 10 lõike 7 esimeses lõigus on sätestatud, et piiritusjoogi nimetusi on keelatud kasutada selliste jookide kirjeldamisel, esitlemisel või märgistamisel, mis ei vasta piiritusjookide määruuses ega asjaomase geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis sätestatud nõuetele.

Ainsad lubatud erandid sellest keelust on seotud liitnimetuste, viidete ja koostisosade loetelu märgistamisega, mida reguleerivad piiritusjookide määruse artiklid 11 ja 12 ning artikli 13 lõiked 2–4. Seetõttu ei ole viide piiritusjoogile, mille puuvaadis on hiljem laagerdatud muud piiritusjooki, mitte ainult vabatahtlik teave toidualase teabe määruse andmetel, vaid ka viide, mida reguleerib piiritusjookide määruse artikli 12 lõige 3a.

NB: Piiritusjookide määruse artikli 12 lõike 3a punkti b alapunktis i nõutakse, et puust vaat tühjendataks varasemast sisust nende piiritusjookide (kategooriate või geograafiliste tähistega) korral, mille puhul on lahjendatud või lahjendamata alkoholi lisamine keelatud. Neid nõudeid kohaldatakse näiteks 1.–14. piiritusjoogikategooria suhtes. Piiritusjookide kategooriate või geograafiliste tähistega korral, mille suhtes eespool nimetatud nõuet ei kohaldata, ei ole seega keelatud jätta puust vaati osa varem seal laagerdunud piiritusjoogist. Samas tuleks selline tava, kui seda kasutatakse, nõuetekohaselt märgistada vastavalt piiritusjookide määruse artikli 13 lõikele 3 või 4 (st **miksitud** piiritusjookide märgistamist käsitlevad sätted) lisaks piiritusjookide määruse artikli 12 lõike 3a punkti b alapunktides ii–iv sätestatud märgistamist käsitlevatele sätetele piiritusjookide vaatidele viitamisel (vt näide nr 3 kastis #33).

NB: Vastavalt piiritusjookide määruse artikli 12 lõike 3a punkti b alapunktidele ii–iv ning erandina alkoholsetel jookidel esinevate viidete suhtes kohaldatavast märgistamise üldsättest (st et viide peab olema kirjutatud kirjas, mis ei ole suurem kui pool alkoholse joogi nimetuses või võimalikes liitnimetustes kasutatavast kirjasuurusest), võib viide piiritusjoogi vaatidele olla **kirjas, mis ei ole suurem** kui piiritusjoogi seadusliku nimetuse või kasutatud liitnimetuse puhul kasutatav kirjasuurus, seni, kuni see viitab selgelt vaadile, mida kasutati saadud piiritusjoogi laagerdamiseks ning see on **vähem silmatorkavas kohas** kui piiritusjoogi seaduslik nimetus või kasutatud liitnimetus. Samas võib kõnealusel sättes osutatud piiritusjooke, mis on märgistatud enne 31. detsembrit 2022 rakendusmääruse (EL) nr 716/2013 artikli 4 kohaldamisel (st üksnes nõue, et viide peab olema müüginimetuse ja liitnimetuse puhul kasutatud kirjasuurusest väiksemas kirjas), jätkuvalt turule lasta kuni varude ammendumiseni. Igal juhul on isegi selle üleminekuajaperioodi jooksul **soovitav**, et viidet piiritusjoogi vaatidele ei märgitaks silmatorkavamalt kui piiritusjoogi seaduslikku nimetust (nt kasutades erinevat tausta, värve või kirjatüüpi).

Lisaks aspektidele, mida liikmesriikide pädevad asutused peavad hindama seoses viidete õige kasutamisega laagerdumisele puuvaatides, mida varem kasutati muude alkohoolsete jookide (eelkõige veini või õlle) laagerdamiseks, mis on loetletud eespool punktis 1.5, sealhulgas seoses vastavusega toidualase teabe määruse artikli 7 lõikele 1, **soovitatakse** piiritusjookide vaatidele viitamise puhul järgmist:

- 1) piiritusjook on tõepoolest laagerdunud **puust vaadis**, mida varem kasutati viite aluseks oleva piiritusjoogi laagerdamiseks: tegelikult hõlmab piiritusjookide määruse artikli 4 punktis 11 määratletud laagerdumine „piiritusjoogi hoidmist asjakohastes mahutites ajavahemiku jooksul, mis võimaldab sellel joogil läbida looduslikud reaktsioonid, mis annavad kõnealusele piiritusjoogile eriomadused“. See tähendab näiteks seda, et puust vaadis laagerdumise asemel ei ole lubatud kasutada inertsest materjalist mahuteid, näiteks plasttünne, või puitlaaste;
- 2) nende piiritusjookide kategooriate puhul, mis keelavad alkoholi lisamise (nt I lisa 1.–14. piiritusjoogikategooriad, nagu on sätestatud piiritusjookide määruse artikli 7 lõike 2 punktis b), **tühjendatakse** laagerdumiseks kasutatavad **vaadid** nende varasemast sisust;
- 3) kuna piiritusjoogi laagerdumiseks kasutataval vaadil on oluline mõju selle omadustele, on õiguspärase anda tarbijatele teavet kasutatud vaadi varasema sisu kohta. Selline **teave peab siiski olema selge ja üheselt mõistetav**, see peab viitama kasutatud vaadile, mitte üksnes selles eelnevalt laagerdunud piiritusjoogile, ega tohi tarbijat eksitada, nagu on sätestatud toidualase teabe määruse artikli 7 lõikes 1a, artikli 7 lõikes 2 ja artiklis 36. Näiteks:
 - a) viide konkreetsele vaadile on õigustatud ainult siis, kui piiritusjook on **vaadis laagerdunud piisavalt kaua**, et mõjutada selle piiritusjoogi organoleptilisi omadusi;
 - b) konteksti, milles osutatakse viitele, tuleks selgitada ja seda tuleks kasutada **üksnes selleks, et teavitada tarbijat** kasutatud vaadi varasemast sisust, st et piiritusjook on olnud piisavalt kaua vaadis, mida oli varem kasutatud näiteks rummi laagerdumiseks;
 - c) viide peab olema **täpne ja mitte eksitav**. Toote märgistamisel ja turustamisel ei tohi jätta muljet, et kogu piiritusjook on laagerdatud teatud tüüpi vaadis, kui see tegelikult nii ei ole. Oleks eksitav nimetada *whisky*t näiteks „rummivaadis laagerdunuks“, kui ainult osa *whisky* valmistamiseks kasutatud vaadidest on laagerdunud rummivaatides;
 - d) mõne piiritusjoogi puhul kasutatakse terminit „**viimistlemine**“ või „**viimistlus**“. See on traditsiooniline tööstuslik termin, mis viitab viimasele laagerdumisajale vaadis, mis erineb varem kasutatud vaadist. Kuna viimistlemine vastab osale laagerdumisajast, tuleks eespool nimetatud nõudeid kohaldada ka viimistlemise suhtes.

#33 – lubatud märgistamise näited:

1) **RUMM**

Laagerdunud Kentucky Bourbon'i vaatides

2) **Single Malt Whisky (ühelinnase whisky)***

Laagerdunud Cognac'i vaadis / rummivaadis viimistlus

3) **Piiritusjook**

Miksitud piiritusjook gin'ist 95 % ja rummist 5 %

Laagerdunud rummivaadis

võib viidata sellele, et rummi/whisky'it/gin'i & rummi on hoitud puust tünnis/vaadis, mida varem kasutati Bourbon'i/Cognac'i/rummi laagerdamiseks, piisavalt kaua, et mõjutada nende organoleptilisi omadusi.

* I lisa punkti 2 alapunkti a alapunkti iii (whisky või whiskey) kohaselt toimub viimase destillaadi laagerdamine kuni 700-liitristes puuvaatides. Kuna puuvaadi tüüpi ei ole täpsustatud, on võimalik vaate, kus varem on laagerdatud muid alkohoolseid jooke, korduvalt kasutada, et anda whiskey'le/whiskey'le erilised organoleptilised omadused.

#34 – keelatud märgistamise näited:**Cognac****Viimistletud rummivaadis**

ei ole lubatud, sest Cognac'i geograafilise tähise tehniline toimik / tootespetsifikaat ei võimalda viimistlemist vaadis, mida varem ei kasutatud veini või veinist valmistatud piiritusjookide laagerdamiseks selle valmistamisel.

Whisky**Laagerdunud brandy vaadis**

ei ole lubatud, sest viide ei tohi olla silmatorkavam kui piiritusjooigi seaduslik nimetus ja viitel kasutatav kirjasuurus ei tohi olla suurem kui seaduslikul nimetusel.

Cognac'i viimistlus**Rumm**

ei ole lubatud, sest viide peab sisaldama viidet kasutatud vaadi liigile.

3.2.5. Muud märgistamiseeskirjad viidete kohta

Artikli 12 lõikes 4 on sätestatud, et „lõigetes 2, 3 ja 3a osutatud viited:

- a) ei tohi paikneda samal real alkohoolse joogi nimetusega;
- b) peavad olema esitatud kirjas, mille suurus on kuni pool alkohoolse joogi nimetuses kasutatavast kirjasuurusest, ja kui kasutatakse liitnimetusi, siis kirjas, mis ei ole suurem kui pool selliste liitnimetuste puhul kasutatavast kirjasuurusest vastavalt artikli 11 lõike 3 punktile c, ning
- c) piiritusjookide kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel olevate viidete korral peab nendega alati kaasas olema piiritusjooigi seaduslik nimetus, mis peab asuma viitega samas vaateväljas.“⁽²⁸⁾

Artikli 12 lõike 4 sätted on seega kohustuslikud siis, kui viiteid tehakse alkohoolsete jookide kohta, kuid mitte siis, kui viiteid tehakse toiduainete kohta, mis ei ole alkohoolsed joogid (artikli 12 lõige 1). Nende suhtes (nt rummijäätis, kirsipralinee, munaliköörikook) kohaldatakse toidualase teabe määrase märgistamise üldeeskirju, eelkõige õiglase teavitamise tavadid käsitlevat artiklit 7.

Kui piiritusjookidele viidatakse muudel **alkohoolsetel jookidel** kui piiritusjoogid ja **likööridel**, tuleb vähemalt üks kord märkida iga alkohoolse koostisosa **osakaal alkoholis**: viitega samas vaateväljas ja kasutatud koguste kahanevas järjekorras.

⁽²⁸⁾ Sisse viidud komisjoni 27. mai 2021. aasta delegeeritud määrusega (EL) 2021/1334, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/787 piiritusjookide seaduslikele nimetustele või piiritusjookide geograafilistele tähistele osutavate viidete osas muude piiritusjookide kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel (ELT L 289, 12.8.2021, lk 1).

#35 – näited lubatud määrgistamisest alkoholsetele jookidele viitamisel:**Õlu**

sortsu Genever'iga
7 mahuprotsenti (õlu 90 % – Genever 10 %) : alkoholi osakaal

Õunasiider**Punch au Rhum'iga**

Alkoholisaldus 20 mahuprotsenti (õunasiider 95 % – rumm 5 %) : alkoholi osakaal

Alkoholne jook
Kokteil „Diplomat“

Cognac'i & Maraschino'ga

15 mahuprotsenti (vein 75 % – Cognac 10 % – Maraschino 8 % – põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol 7 %) : alkoholi osakaal

Šokolaadiliköör**veidikese gin'iga**

alkoholisaldus 16 mahuprotsenti (põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol 96 % – gin 4 %) : alkoholi osakaal

LIKÖÖR**Munaliköör & kaneel****Brandy ja Irish Whiskey'ga**

alkoholisaldus 17 mahuprotsenti (põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol 88 % – brandy 7 % – Irish Whiskey 5 %) : alkoholi osakaal

Crème de Brandy**avec Rhum**

Alkoholisaldus 30 mahuprotsenti (brandy 90 % – rumm 10 %) : alkoholi osakaal

Veinist valmistatud piiritusjook**Valmistatud COGNAC VSOP'st****ja laagerdunud Bourbon'i vaadis**

tegemist on **topeltviitega**: esiteks piiritusjook (Cognac), mida kasutatakse ainsa alkoholi alusena teise piiritusjooži (veinist valmistatud piiritusjook) valmistamiseks. Tegelikult ei vasta esialgne piiritusjook enam geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis sätestatud nõuetele, sest seda on laagerdatud puust vaadis, mis on varem sisaldanud Bourbon Whisky't (teine viide), mis ei ole Cognac'i puhul lubatud.

#36 – keelatud määrgistamise näited:**Piiritusjook****Vüimistletud COGNAC'i vaadis**

Kuigi selline määrgistamine on lubatud, ei vasta see sellisel juhul piiritusjookide määruse artikli 12 lõike 3a punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud määrgistamissätetele, mille kohaselt peab viide olema vähem silmatorkav kui piiritusjooži seaduslik nimetus või mis tahes kasutatud liitnimetus ja esitatud kirjasaaruses, mis ei ole suurem kui piiritusjooži seadusliku nimetuse või mis tahes kasutatud liitnimetuse kirjasaarusest⁽²⁹⁾.

Igal juhul kujutaks selline määrgistamine endast ebaausat esitusviisi, kuna sellega rõhutatakse viidet (Cognac on määrgitud liiga silmatorkavalt) toote seadusliku nimetuse (piiritusjook) arvel, mida võib käsitada piiritusjooži geograafilise tähise väärkasutusena.

Eespool toodud näidetes ei ole toiduaine nimetus (õlu, õunasiider, aromatiseeritud veinid, šokolaadiliköör, crème de brandy, liköör, veinist valmistatud piiritusjook) ja liitnimetused (crème de brandy – võib olla nii liitnimetus kui ka seaduslik nimetus), šokolaadiliköör ning munaliköör ja kaneel) samal real kui viide (Genever, Punch au Rhum, Cognac, Maraschino, Gin, Brandy, Irish Whisky, rumm, Bourbon'i vaat).

⁽²⁹⁾ Määruse (EL) 2019/787 artikli 12 lõike 3a punkti b alapunkti iv kohaldatakse alles alates 31. detsembrist 2022. Seni kohaldatakse jätkuvalt rakendusmääruse (EL) nr 716/2013 artiklit 4 (milles nõutakse, et viide peab olema kirjutatud väiksemas kirjas kui müüginimetus ja liitnimetus).

Igal juhul, kui saadud jook on piiritusjook, esitatakse selle seaduslik nimetus alati samas vaateväljas, kus on viide, mis kirjutatakse kirjas, mis on **pool piiritusjooigi seadusliku nimetuse ja võimaliku liitnimetuse puhul kasutatavast kirjasuurusest, või väiksem** (välja arvatud viited piiritusjookide vaadetele, mida saab esitada kirjas, mis ei ole suurem piiritusjooigi seadusliku nimetuse ja võimalike liitnimetuste puhul kasutatavast kirjasuurusest).

Viide võib siiski olla kirjutatud **tähtedega**, mis on teistsuguse kirjatüübi ja värviga või erineva taustaga kui alkohoolse joogi nimetus/liitnimetus. Siiski **on soovitatav**, et viide oleks esitatud **vähem silmatorkavalt** kui alkohoolse joogi nimetus. See soovitus muutub **õiguslikuks kohustuseks piiritusjookide vaadetele viitamisel**, et tasakaalustada nende viidete puhul ette nähtud vähem piiravat kirjasuurust.

3.3. Viide lõhna- ja maitseainetele, mis „jälgendavad“ piiritusjooke

Nagu juba mainitud (vt punkt 1.3 eespool), **ei tohi** vastavalt artikli 10 lõike 7 esimesele lõigule kasutada **piiritusjooigi nimetust** (kategooriat või geograafilist tähist) ühelgi viisil **selliste jookide** (kirjeldamisel,) esitlemisel ja märgistamisel, mis ei vasta vastavas piiritusjookikategoorias või geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootekirjelduses sätestatud valmistamisnõuetele.

See range keeld hõlmab sõnaselgelt ka juhtumeid, kus (kirjeldamisel,) esitlemisel ja märgistamisel on selgelt märgitud, et tegemist on imitatsiooniga, kasutades selliseid sõnu nagu „sarnane“, „liiki“, „stiili“, „valmistatud“, „lõhna või maitsega“ jne.

Piiritusjooigi nimetust (kategooriat või geograafilist tähist) ei tohi kasutada piiritusjooigist erineva joogi (kirjeldamiseks,) esitlemiseks või märgistamiseks.

See keeld ei piira ilmselgelt sätteid, mis on kehtestatud liitnimetuste (artikkel 11), viidete (artikkel 12) ja (alkohoolsete) koostisosade loetelu (artikli 13 lõiked 2–4) kohta, mida loomulikult kohaldatakse tingimusel, et järgitakse kõiki asjakohaseid eeskirju.

#37 – keelatud märgistamise näited:

- 1) **Viinamaitseline alkohoolne jook**
- 2) **Rummiga aromatiseeritud piiritusjook**
- 3) **Brandy-stiilis jook**
- 4) **Gin'i liiki väikese alkoholisisaldusega jook**
- 5) **Whisky sarnane alkoholivaba jook**

Artikli 10 lõike 7 teise lõigu kehtestamisega on seadusandja siiski otsustanud, et kuigi on selge, et tarbijate mitte eksitamiseks ei tohi piiritusjooigi nimetust (kategooriat või geograafilist tähist) kasutada sellise joogi kirjeldamiseks, mis ei vasta selle nõuetele, võib **piiritusjookide kategooriate nimetusi** kasutada:

1) **lõhna- ja maitseainele** viitamise osana või

2) **muude toiduainete** kui nimetatud lõhna- ja maitseainete abil valmistatud joogid esitlemisel ja märgistamisel,

isegi kui need tooted ei vasta piiritusjookide kategooriale kehtestatud nõuetele, viidatakse neile nende esitlemisel ja märgistamisel.

Seadusandja tunnustas seega ühtset turutava, samas kui teatavad lõhna- ja maitseained kannavad piiritusjookide kategooriate nimetusi (nt rummimaitseline või *brandy*-lõhna- ja maitseaine), kuigi need ei vasta nende kategooriate nõuetele, mis aga tingimata ei eksita tarbijat.

Geograafiliste tähiste rangema kaitse tagamiseks on seadusandja artikli 10 lõike 7 teises lõigus siiski **sõnaselgelt keelanud** piiritusjookide **geograafiliste tähiste** nimetuste kasutamise mis tahes lõhna- ja maitseainete või nendega maitsestatud toiduainete kirjeldamiseks.

#38 – piiritusjookide imitatsioonidele viitamise näited:

- 1) **Babà al rum – Babà au rhum – Rum baba:** sel juhul kasutatakse ainult **tegelikku rummi** (mis vastab kõigile I lisa 1. kategooria nõuetele).
- 2) **Babà aromatisé au rhum – Babà con aroma di rum – Rummi maitsega babà – Rummimaitseline babà:** Sellisel juhul võib kasutada **rummi lõhna- ja maitseainet**, tingimusel et tarbijat ei eksitata kasutatud lõhna- ja maitseaine olemuse suhtes (st see ei ole piiritusjook).

Muud näited:

MITTEVEDELAD TOIDUAINED

- 3) **Rummimaitseline jäätis** võib sisaldada lõhna- ja maitseainet
- 4) **Armagnac'iga jäätis** peab sisaldama autentset Armagnac'i (geograafiline tähis)
- 5) **Gin'i & tooniku-maitseline jogurt** võib sisaldada lõhna- ja maitseainet
- 6) **Scotch Whisky maitseline šokolaad** peab sisaldama autentset Scotch Whisky't (geograafiline tähis)

VEDELAD TOIDUAINED (JOOGID)

- 7) **Apelsinimahl rummi ja viinaga** peab sisaldama autentset rummi ja viina
- 8) **Irish Whiskey'ga maitsestatud Coca-Cola** peab sisaldama autentset Irish Whiskey't (geograafiline tähis)
- 9) **Rummiga täiustatud õlu** peab sisaldama autentset rummi
- 10) **Genever'iga täiustatud õlu** peab sisaldama autentset Genever'i (GI)
- 11) **Kirschwasser'i lõhnaga munaliköör** peab sisaldama autentset Kirschwasser'it
- 12) **Cognac'i lõhnaga munaliköör** peab sisaldama autentset Cognac'it (geograafiline tähis)

NB: Eespool esitatud näited on kirjeldavad ega kohalda märgistamisnõudeid, mille kohaselt peab viide olema esitatud likööri seaduslikust nimetusest eraldi real ja kirjas, mis ei ole suurem kui pool likööri puhul kasutatavast kirjasuurusest.

3.4. Väikese alkoholisisaldusega joogid / alkoholivabad joogid, mis viitavad piiritusjookide nimetustele

Nagu juba mainitud (vt eespool punktid 1.3 ja 3.3), keelab piiritusjookide määruse artikli 10 lõike 7 esimene lõik piiritusjookide puhul piiritusjookide kategooriate seaduslike nimetuste või geograafiliste tähistega kasutamise selliste jookide kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel, mis ei vasta asjaomase piiritusjooki kategooria või geograafilise tähise nõuetele. Seda keeldu kohaldatakse ka juhul, kui selliseid seaduslikke nimetusi või geograafilisi tähiseid kasutatakse koos selliste sõnadega nagu „sarnane“, „liiki“, „stiili“, „valmistatud“, „lõhna või maitsega“ või muu samalaadse sõnaga.

NB: Selline keeld laieneb ka väljamõeldud nimedele või viidetele, näiteks „no Gin“ (ilma gin'ita), „for Gin lovers“ (gin'i sõpradele), „VirGin“, „Ginfection“, et kirjeldada jooke, mis ei vasta piiritusjookide I lisa 20. kategoorias sätestatud nõuetele.

#39 – keelatud märgistamise näited (sest viidatakse piiritusjookidele, väites samal ajal, et jook ei sisalda alkoholi):

1) Mittealkohoolne piiritusjook	–või–	alkoholivaba piiritusjook
2) Alkoholivaba gin	–või–	alkoholivaba Gin-Toonik
3) Mittealkohoolne whisky	–või–	mittealkohoolne whisky ja Coca-Cola

Liitnimetusi ja viiteid reguleerivad sätted on loetletud eespool nimetatud keelu erandite hulgas. Piiritusjooki nimetusele viitamine **alkoholi mittedisaldavas** joogis ei oleks aga **võimalik liitnimetuste** ega **viidete** eeskirjade alusel, kuna kogu lõpptootes sisalduv alkohol peab pärinema osutatud piiritusjoogist.

Õigupoolest, kui lõppjook ei sisalda üldse alkoholi, ei saa põhjendatult eeldada, et nimetatud piiritusjook vastab kõigile selle piiritusjoogikategooria või geograafilise tähise nõuetele (eelkõige minimaalsele nõutavale alkoholisisaldusele), mille nimetust on märgistusel kasutatud.

Mis tahes jook, mis viitab piiritusjoogi nimetusele (kas liitnimetuses või viites), on alati alkoholne jook.

Sellega seoses tasub rõhutada, et mõiste „alkohoolne jook“ on ELi õigusaktides määratlemata, kuigi liidu tolliseadustik liigitab oma tarbeks mittealkohoolsed joogid, mille alkoholisisaldus ei ületa 0,5 mahuprotsenti, samas kui joogid, mille alkoholisisaldus on üle 0,5 mahuprotsendi, liigitatakse alkoholseteks jookideks ⁽³⁰⁾.

Toidualase teabe määruse artikli 16 lõikes 4 ja artikli 28 lõikes 2 viidatakse alkoholsetele jookidele, mille alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, mitte eesmärgiga määratleda, mis on alkoholne jook, vaid üksnes selleks, et määrata kindlaks alkoholised joogid (st joogid, mille alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi), mis on vastavalt vabastatud toitumisealase teabe ja koostisosade loetelu kohustuslikust märkimisest või mille puhul nõutakse tegeliku alkoholisisalduse esitamist märgistusel.

Kuna ELi toidualastes õigusaktides puudub mõiste „alkohoolne jook“ määratlus ja seda eelkõige muude toiduainete märgistusel piiritusjookide nimetusele viitavate liitnimetuste või viidete puhul, tuleb saadud jooke, mis sisaldavad alkoholi kuni 1,2 mahuprotsenti, pidada piiritusjookide määruse kontekstis siiski alkoholseteks jookideks.

Nagu toidualase teabe määruse artikli 38 lõikes 2 on osutatud, võivad liikmesriigid võtta siiski vastu riiklikke meetmeid seoses küsimustega, mida ei ole käesoleva määrusega konkreetselt ühtlustatud, tingimusel et need ei keela, takista ega piira käesoleva määrusega kooskõlas olevate kaupade vaba liikumist. Loomulikult ei luba sellised riiklikud meetmed tavaliselt, mis võivad tarbijat eksitada.

Lisaks tuleb märkida, et viimastel aastatel on täheldatud suundumust, et osaliselt või täielikult alkoholitustatud jookide turustamine kasvab. See kehtib eelkõige õlle puhul, mis on toode, mida ei reguleerita ELi tasandil.

Sellega seotud ELi eeskirjade puudumisel ja selleks, et anda tarbijatele asjakohast teavet, võivad liikmesriigid õiguspäraselt vastu võtta sätteid, millega määratakse kindlaks alkoholisisalduse piirmäärad, mis võivad olla aluseks sellistele määratlustele nagu „mittealkohoolne“, „väikese alkoholisisaldusega“, „alkoholitustatud“ jookide puhul, mida ei reguleerita ELi tasandil.

See välistab ilmselgelt sellise terminoloogia kasutamise piiritusjookide, veini ⁽³¹⁾ ja aromatisseeritud veinitoodete puhul, mille suhtes kohaldatakse ELi tasandil erisätteid.

Muud joogid, nagu õlu või alkoholi sisaldavad karastusjoogid („alcopops“), st joogid, mis on saadud mis tahes joogi kombineerimisel piiritusjookidega (millega on tegemist teatavate viidete puhul, nagu on määratletud piiritusjookide määruse artikli 3 lõike 3 punktis a, ning reguleeritud artikli 12 lõigetega 1 ja 2), võivad siiski saada kasu sellistest siseriiklikest määratlustest (kui need on olemas).

Seetõttu näiteks joogi märgistamine:

— „viin ja apelsin (liitnimetus)

mittealkohoolne jook – alkoholisisaldus 0,05 mahuprotsenti,

ei ole ELi õiguse kohaselt lubatud ⁽³²⁾.

Teisest küljest, võttes arvesse, et õlu ei ole ELi tasandil reguleeritud, võiks siseriiklike õigusaktidega (kui need on olemas) lubada järgmist märgistamist:

— „**alkoholivaba õlu**

veidikese **gin'iga**“ (viide) – alkoholisisaldus **0,4 mahuprotsenti**, või

⁽³⁰⁾ Nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta) I lisa: 22. peatüki 3. märkuse tekst „3. Rubriigis 22.02 tähendab termin „mittealkohoolsed joogid“ jooke, mille alkoholisisaldus on alla 0,5 % mahust. Alkoholised joogid on klassifitseeritud rubriikidesse 22.03–22.06 ning 22.08.“

⁽³¹⁾ „Alkoholitustatud“ või „osaliselt alkoholitustatud“ veine käsitlevad sätteid on kehtestatud ühise turukorralduse määrusega (EL) nr 1308/2013, mida on muudetud määrusega (EL) 2021/2117.

⁽³²⁾ Tegelikult sisaldaksid sellised joogid teatavat alkoholikogust, kuigi väga väikese protsendi. Seetõttu tuleks neid ELi õiguse kohaselt pidada alkoholseteks jookideks.

— „väikese alkoholisisaldusega õlu,

mida on rummiga täiustatud“ (viide) – alkoholisisaldus 1 mahuprotsent.

2021. aastal kuulutas komisjon välja pakkumiskutse uuringu läbiviimiseks, et kontrollida täpsemalt eespool nimetatud küsimusi, tegemaks kindlaks, kas on vaja erioigusakte.

3.5. Kontrollid

Piiritusjooги nimetusele (kategoriale või geograafilisele tähisele) viitava toote (kirjeldamise), esitlemise ja märgistamise kontrollimisel kontrollitakse vastavust alljärgnevatele tingimustele.

3.5.1. Toiduainete puhul, mis ei ole alkohoolsed joogid

Tootmine:

1. piiritusjooгile (piiritusjookidele) viitav toiduaine on muu (vedel või mitte) toiduaine kui alkohoolne jook (st see ei sisalda üldse alkoholi);
2. saadud toode on alkohoolne jook või alkoholi, isegi kui ainult vähe, sisaldav mittevedel toiduaine;
3. viites osutatud piiritusjook (piiritusjoogid) vastab (vastavad) kõigile nõuetele, mis on kehtestatud selle (nende) tootmiseks I lisa vastavas piiritusjoogikategoorias või geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsiifikaadis, sealhulgas selle/nende minimaalsele alkoholisisaldusele, st viites võib viidata ainult autentsetele piiritusjookidele, ning
4. kogu saadud tootes sisalduv alkohol on saadud viites osutatud piiritusjoogist (piiritusjookidest) (välja arvatud alkohol, mis võib sisalduda algse toiduaine valmistamiseks kasutatud lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades).

Märgistamine:

5. vedelate toiduainete puhul on viited võimalikud ainult rohkem kui ühele piiritusjooгile (ühe piiritusjooги kombineerimisel muude toiduainetega vastavalt liitnimetusi käsitlevatele eeskirjadele);
6. lõpptoode märgistatakse vastavalt toidualase teabe määruse sätetele.

3.5.2. Muude alkohoolsete jookide kui piiritusjookide puhul

Tootmine:

1. toiduaine, mis viitab piiritusjooгile (piiritusjookidele), on muu alkohoolne jook kui piiritusjook (nt vein, aromatiseeritud veinitoode, õlu, õunasiider, pirnisiider, muud kääritatud joogid);
2. saadud toode on endiselt alkohoolne jook;
3. viites osutatud piiritusjook (piiritusjoogid) vastab (vastavad) kõigile nõuetele, mis on kehtestatud selle (nende) tootmiseks I lisa vastavas piiritusjoogikategoorias või geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsiifikaadis, sealhulgas selle/nende minimaalsele alkoholisisaldusele, st viites võib viidata ainult autentsetele piiritusjookidele;
4. kõik lisatud alkoholid, välja arvatud alkohol, mis võib sisalduda võimalikes lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades, on saadud viites osutatud piiritusjoogist (piiritusjookidest) (st lisaks esialgses alkohoolses joogis loomulikult sisalduvale alkoholile).

Märgistamine:

5. võimalikud viited veinile ja aromatiseeritud veinitoodetele peavad olema kooskõlas neid tooteid käsitlevate ELi erioigusaktidega;
6. alkohoolse joogi nimetus peab olema silmatorkavas kohas hästi nähtavalt, selgesti loetavalt ja vajaduse korral kulumiskindlalt. Seda ei tohi mingil viisil peita, varjata, kahjustada või katkestada muu teksti- või kujundlike elementidega või mis tahes muu segava materjaliga;
7. viide ei paikne samal real alkohoolse joogi nimetusega;
8. viide peab olema esitatud kirjas, mille suurus on kuni pool alkohoolse joogi nimetuse ja liitnimetuse puhul kasutatavast kirjasuurusest, kui kasutatakse liitnimetusi, ning

- iga alkohoolse koostisosa osakaal on märgitud vähemalt üks kord: viitega samas vaateväljas koguseliselt kahanevas järjekorras. See osakaal on nimetatud koostisosa puhta alkoholi mahuprotsent lõpptoote puhta alkoholi kogusisaldusest mahuprotsentides.

3.5.3. Likööride puhul

Tootmine:

- piiritusjoogile (piiritusjookidele) viitav toiduaine on liköör, st piiritusjook, mis vastab piiritusjookide määruise I lisa 33.–40. kategooria (liköörid) nõuetele;
- saadud toode on endiselt liköör, st piiritusjook, mis vastab I lisa 33. kategooria (liköör) nõuetele;
- viites osutatud piiritusjook (piiritusjoogid) vastab (vastavad) kõigile nõuetele, mis on kehtestatud selle (nende) tootmiseks I lisa vastavas piiritusjoogikategoorias või geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaaadis, sealhulgas selle/nende minimaalsele alkoholisisaldusele, st viites võib viidata ainult autentsetele piiritusjookidele;
- kõik lisatud alkoholid, välja arvatud alkohol, mis võib sisalduda võimalikes lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides või muudes lubatud koostisosades, on pärit viites osutatud piiritusjoogist (piiritusjookidest) (st lisaks algses likööris loomulikult sisalduvale alkoholile).

Märgistamine:

- seaduslik nimetus on „liköör“, kuna saadud piiritusjook vastab endiselt I lisa 33. kategooria asjakohastele nõuetele või üks teise liköörikategooriaga ette nähtud seaduslikest nimetustest, millele see vastab;
- likööri seaduslik nimetus tuleb esitada silmatorkavas kohas hästi nähtavalt, selgesti loetavalt ja vajaduse korral kulumiskindlalt. Seda ei tohi mingil viisil peita, varjata, kahjustada või katkestada muu teksti- või kujundlike elementidega või mis tahes muu segava materjaliga;
- viitega peab alati kaasas olema likööri seaduslik nimetus, mis peab asuma samas vaateväljas ⁽³³⁾;
- viide ei paikne samal real likööri seadusliku nimetusega;
- viide peab olema esitatud kirjas, mille suurus on kuni pool likööri seaduslikus nimetuses kasutatavast kirjasuurusest, ja kui kasutatakse liitnimetusi, siis kirjas, mis ei ole suurem kui pool selliste liitnimetuste puhul kasutatavast kirjasuurusest;
- sõna „cream“ (ainult inglise keeles) ei esine likööri seaduslikus nimetuses ega viites osutatud piiritusjoogi või piiritusjookide seaduslikus nimetuses ning
- iga alkohoolse koostisosa osakaal on märgitud vähemalt üks kord: viitega samas vaateväljas koguseliselt kahanevas järjekorras. See osakaal on nimetatud koostisosa puhta alkoholi mahuprotsent lõpptoote puhta alkoholi kogusisaldusest mahuprotsentides.

3.5.4. Muude piiritusjookide puhul kui liköörid

Tootmine:

- (ühele)** piiritusjoogile viitav toiduaine on muu piiritusjook kui liköör,
- sel juhul võib viide esineda kahel järgmisel juhul:
 - viites osutatud piiritusjooki on **kasutatud ainsa alkohoolse alusena** sellise lõpliku piiritusjoogi valmistamisel, tingimusel et:
 - ei ole lisatud muid piiritusjooke, etüülalkoholi ega destillaate (mille suhtes kohaldatakse pigem miksitud piiritusjooke käsitlevaid sätteid) ning et lõplik piiritusjook vastab I lisa piiritusjoogikategooria kohta sätestatud nõuetele ja kannab seega selle kategooria seaduslikku nimetust (ja mitte kunagi üldnimetust „piiritusjook“);

⁽³³⁾ Kõnealuse sätte alla kuuluvate likööride, mis ei vasta sellele nõudele, kuid vastavad määruise (EÜ) nr 110/2008 nõuetele ning on valmistatud ja märgistatud enne 31. detsembril 2022, turulelaskmist tohib jätkata kuni varude ammendumiseni.

- ii. viites osutatud piiritusjooki ei ole kombineeritud ühegi toiduainega, välja arvatud toiduained, mida kasutatakse piiritusjooži või lõpliku piiritusjooži tootmiseks vastavalt I lisale või asjakohasele tootespetsifikaadile (mille suhtes kohaldatakse pigem liitnimetusi käsitlevaid sätteid), ning
 - iii. lõplikku piiritusjooki ei ole lahjendatud vee lisamisega nii, et piiritusjooži alkoholisisaldus oleks väiksem kui minimaalne alkoholisisaldus, mis on ette nähtud I lisas esitatud asjakohases piiritusjoožikategoorias või selle geograafilise tähise tootespetsifikaadis, kuhu viites osutatud piiritusjook kuulub, **VÕI**
- b. piiritusjooki on säilitatud kogu või osa laagerdumisaaja (nt viimistlemise) jooksul **puust vaadis, mida oli varem kasutatud viites osutatud piiritusjooži laagerdamiseks**, tingimusel et:
- i. puust vaat tühjendati varasemast sisust nende piiritusjoožikategooriate või selliste piiritusjookide geograafiliste tähiste korral, mille puhul on igasugune alkoholi lisamine keelatud,
 - ii. piiritusjook on vaadis laagerdunud piisavalt kaua, et mõjutada selle organoleptilisi omadusi;
 - iii. viide on mõeldud üksnes tarbija teavitamiseks tootmisprotsessist ja kasutatud vaadi eelmisest sisust;
 - iv. viide on täpne ega ole eksitav: toote märgistamisel ja turustamisel ei tohi jätta muljet, et kogu piiritusjook on laagerdatud teatud tüüpi vaadis, kui see tegelikult nii ei ole (nt kui ainult osa piiritusjoožist on laagerdatud vaadides, mida varem kasutati muude piiritusjookide laagerdamiseks).

Märgistamine:

3. piiritusjooži seaduslik nimetus peab olema esitatud silmatorkavas kohas hästi nähtavalt, selgesti loetavalt ja vajaduse korral kulumiskindlalt. Seda ei tohi mingil viisil peita, varjata, kahjustada või katkestada muu teksti- või kujundlike elementidega või mis tahes muu segava materjaliga;
4. viitega peab alati kaasas olema piiritusjooži seaduslik nimetus, mis peab asuma viitega samas vaateväljas ⁽³⁴⁾;
5. viide ei paikne samal real piiritusjooži seadusliku nimetusega;
6. ainsa alkohoolse alusena kasutatavatele piiritusjookidele viitamise korral: viidete puhul kasutatav kirjasuurus ei ole suurem kui pool piiritusjooži seaduslikus nimetuses kasutatud kirjasuurusest ja kui kasutatakse liitnimetust (liitnimetusi), siis kirjas, mis ei ole suurem kui pool sellis(t)e liitnimetuse(t)e puhul kasutatavast kirjasuurusest ⁽³⁵⁾;
7. piiritusjooži vaadile viitamise korral:
 - a. viide peab osutama kasutatud vaadi tüübile (üksnes viitest varem selles sisalduvale piiritusjoožile ei piisa);
 - b. viide peab olema vähem silmatorkav kui piiritusjooži seaduslik nimetus;
 - c. viidete puhul kasutatav kirjasuurus ei ole suurem kui piiritusjooži seaduslikus nimetuses kasutatud kirjasuurus ja kui kasutatakse liitnimetust (liitnimetusi), siis kirjas, mis ei ole suurem kui sellis(t)e liitnimetuse(t)e puhul kasutatav kirjasuurus ⁽³⁶⁾; ning
 - d. piiritusjookide puhul, millele alkoholi lisamine on lubatud, kui vaati ei tühjendata ja osa varasemast piiritusjoožist jäetakse tahtlikult teise piiritusjoožiga kombineerimiseks, tuleb saadud toode märgistada vastavalt miksitud piiritusjoože käsitlevatele sätetele, millele võib lisada viite vaadis varem sisaldunud piiritusjoožile.

⁽³⁴⁾ Sellele nõudele mittevastavate, kuid määruse (EÜ) nr 110/2008 nõuetele vastavate ja enne 31. detsembrist 2022 valmistatud ja märgistatud piiritusjookide turulelaskmist tohib jätkata kuni varude ammendumiseni.

⁽³⁵⁾ Selle sätte alla kuuluvate piiritusjookide, mis märgistati rakendusmääruse (EL) nr 716/2013 artikli 4 kohaselt enne 31. detsembrist 2022, turulelaskmist tohib jätkata kuni varude ammendumiseni.

⁽³⁶⁾ Selle sätte alla kuuluvate piiritusjookide, mis märgistati rakendusmääruse (EL) nr 716/2013 artikli 4 kohaselt enne 31. detsembrist 2022, turulelaskmist tohib jätkata kuni varude ammendumiseni.

3.5.5. Imiteerivate lõhna- ja maitseainete puhul

1. Piiritusjookide nimetusi (nii kategooriaid kui ka geograafilisi tähiseid) kasutatakse üksnes:
 - a. asjaomase kategooria või geograafilise tähise nõuetele vastava piiritusjooi kirjeldamiseks, esitlemiseks või märgistamiseks või
 - b. liitnimetuses, viites, koostisosade loetelus, miksitud piiritusjoois või segus kooskõlas asjakohaste sätetega.
2. **Erand:** piiritusjooi kategooria seaduslikku nimetust (mitte geograafilise tähise nimetust) on kasutatud selleks, et kindlaks määrata:
 - a. lõhna- ja maitseaine või
 - b. toiduaine, välja arvatud kõnealuse lõhna- ja maitseainega maitsestatud jook,

isegi kui need ei vasta viiteid käsitlevatele sätetele, tingimusel et sellistele seaduslikele nimetustele lisatakse sõna „lõhna või maitsega“ või muu samalaadne väljend.

3.5.6. Viited geograafilistele tähistele

Lisaks **soovitusele** mitte kasutada samaväärseid koostisosi (välja arvatud muude piiritusjookide puhul, kooskõlas viiteid käsitlevate sätetega), peaks mis tahes viide geograafilise tähisega piiritusjooile vastama ka tingimusele, et maitse on äratuntav ja seostatav peamiselt selle geograafilise tähisega.

Viimati nimetatud nõue muudab kontrollimise eriti tülikaks, kuna autentse *whisky* või aprikoosidest valmistatud piiritusjooi sisaldust toitudes, nagu kook, šokolaad või jogurt, on juba üsna raske kontrollida, kuid seda on veelgi raskem analüütiliselt ja organoleptiliselt kontrollida, kui *whisky* on näiteks *Scotch Whisky* või aprikoosidest valmistatud piiritusjook „*Kecskeméti Barackpálinka*“.

Kohapealsete kontrollide käigus **soovitatakse** keskenduda tootmisruumides leiduvate dokumentide kontrollimisele: toiduainete (nt kook, šokolaad jne) (eespool esitatud näidetes) tootjalt võib nõuda geograafilise tähisega piiritusjookide tarnija tuvastamist ning kviitungite ja dokumentide esitamist.

Tarnijaga võib olla sõlmitud ka erikokkulepe toote ehtsuse kohta. Selliste dokumentide olemasolu võib aidata tõendada nende ehtsust. Tarnija dokumentide puudumine ei pruugi siiski viidata pettusele, vaid võib olla aluseks täiendavate järelepärimiste tegemiseks.

Kui dokumendi jälgitavus ei anna piisavaid tagatisi ja on veel kahtlusi, võib kasutada analüütilisi teste.

Olenevalt juhtumist võib olla asjakohane kasutada isotoopmassispektroskoopia analüüsi ja kasutada võrdlusalusena isotoopandmebaase.

#40 – näited:

Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi poolt 2018. aastal korraldatud kontrolliseminaril tutvustati näidet selle kohta, kuidas saaks kontrollida, kas viina on toodetud Poolas või Rootsis, kasutades kasutatud vee isotoopväärtusi, sest need on põhja pool erinevad.

Toote „*Kecskeméti Barackpálinka*“ puhul kasutatakse aprikoose, mis võivad tekitada konkreetse mustri, mida on võimalik isotoopanalüüsi tegemisel jälgida.

Loomulikult võivad sellised analüüsid tunduda keerulised, kuid see on vaid üks võimalik meetod toote identifitseerimiseks ega ole süstemaatiline nõue. Parima kasutatava vahendi kindlakstegemine on pädeva asutuse ülesanne.

4. MIKSITUD PIIRITUSJOOGID

Artikli 3 punktid 9 ja 10	Mõisted
Artikli 13 lõiked 3 ja 4	Kasutamistingimused ja märgistamissätted

4.1. Mis on miksitud piiritusjookid?

Teatavatel tingimustel võib piiritusjookide kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel märkida erinevate alkohoolsete koostisosade kombineerimisel saadud piiritusjookide nimetused (kategoriad või geograafilised tähised).

Artikli 3 punktis 10 on sätestatud, et „miksitud piiritusjook“ on miksitud saadud piiritusjook ning artikli 3 punktis 9 on sätestatud, et „miksima“ tähendab lisama piiritusjookile, mis kuulub mõnda I lisa sätestatud piiritusjookikategooriasse või millel on geograafiline tähis, ühte või mitut järgmistest:

- muid piiritusjooke, mis ei kuulu samasse I lisa sätestatud kategooriasse;
- põllumajanduslikku päritolu destillaati;
- põllumajanduslikku päritolu etüülalkoholi.“

Miksitud piiritusjookid on piiritusjookid, mis saadakse erinevate alkoholikomponentide (st piiritusjookid, destillaadid, etüülalkohol) kombineerimisel.

Muid toiduaineid võib lisada üksnes juhul, kui neid kasutatakse koostisosadena ühe või mitme miksitud piiritusjooki moodustava piiritusjooki tootmisel.

Selliste piiritusjookide tüüpiliseks näiteks, mille puhul lisatakse muid toiduaineid, on liköörid, mida vastavalt 33. piiritusjookikategooria nõuetele võib toota, lisades põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholile, põllumajandusliku päritoluga destillaatidele, ühele või mitmele piiritusjookile või nende kombinatsioonile magusaineid, lõhna- ja maitseaineid, põllumajandusliku päritoluga tooteid või toiduaineid.

Miksitud piiritusjookile likööri lisamisega lisatakse miksitud piiritusjooki kõik likööri valmistamiseks kasutatavad koostisosad.

#41 – lubatud miksitud piiritusjookide näited:

- Kokteil „Angel Face“** (gin, aprikoosi-brandy, Calvados)
- Liköör „Grand Marnier“*** (apelsiniliköör ja Cognac)
- Kokteil „B & B“** (Cognac ja Bénédictine = ürdiliköör)
- Kokteil „Black Nail“** (Irish Whisky ja Irish Mist)

* Kaubamärgile viidatakse siin üksnes näitlikustamise eesmärgil (Grand Marnier on kuulus liköör, mille koostis on alkohoolsete koostisosade poolest üldtuntud).

NB: Kahe konkreetselt määratletud piiritusjookikategooria, välja arvatud likööri puhul – nt teravilja brandy puhul (I lisa 3. kategooria, mille puhul on nõutav minimaalne alkoholisisaldus 35 mahuprotsenti) ja Williamsi puhul (I lisa 9. kategooria, mille puhul nõutakse minimaalset alkoholisisaldust 37,5 mahuprotsenti) – miksitud piiritusjookide tegelik alkoholisisaldus peaks vastama nende kahe piiritusjooki puhul arvutatud kombineeritud minimaalsele alkoholisisaldusele, st näiteks 36,5 mahuprotsenti. Tegelikult, kui lisatakse vett või muid vedelikke nii, et piiritusjooki alkoholisisaldus jääb alla I lisa sätestatud asjaomase piiritusjookikategooria all ette nähtud minimaalse alkoholisisalduse, ei saa kõnealune piiritusjook enam kasutada ühtki asjaomases kategoorias kehtestatud nimetust seadusliku nimetusena, olenemata sellest, kas üks või mitu piiritusjookikategooriat on näidatud lõpptoote kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel. Sama kehtib juhul, kui lõhna- ja maitseaineid, toiduvärve või magusaineid on lisatud vastava piiritusjookikategooria suhtes kehtestatud nõudeid rikkudes. Sellisel juhul ei kujutaks lõplik jook endast miksitud piiritusjooki artikli 3 punktide 9 ja 10 tähenduses ning seda ei saaks miksitud piiritusjookide märgistamise eeskirjade kohaselt sellisena märgistada ning kasutatavate piiritusjookide nimetused võiks lisada üksnes toidualase teabe määruse artiklites 18–22 sätestatud koostisosade loetellu.

NB: Piiritusjookide määruse kohaldamisel võib miksitud piiritusjookidena käsitada ja sellisena märgistada üksnes kokteileid, mis on saadud üksnes erinevate piiritusjookide kategooriate, põllumajandusliku päritoluga destillaatide ja/või EAAO kombinatsioonist. Lisaks on miksitud piiritusjookide kasutamistingimused ja märgistamissätted asjakohased ainult müügi pakendis olevate jookide puhul. Siiski tuleb märkida, et teatavates valmiskokteilide retseptides võivad liköörid sisaldada näiteks kokteili realiseerimiseks vajalikku suhkrut ja toiduaineid (nt puuviljamahlad/piimatooted). Sellisel juhul võib kokteili siiski käsitada ja märgistada miksitud piiritusjoogina tingimusel, et kasutatav(ad) liköör(id) vastab (vastavad) 33. piiritusjoogikategoorias kehtestatud nõuetele (eelkõige minimaalne alkoholisisaldus ja minimaalne suhkrusisaldus) ning et saadud jook on endiselt piiritusjook, nt selle minimaalne alkoholisisaldus on 15 mahuprotsenti.

4.2. Kasutamistingimused ja märgistamissätted

4.2.1. Üldeeskirjad

Artikli 13 lõikes 3 on sätestatud miksitud piiritusjookide kasutamise ja märgistamise üldtingimus.

Selleks et kaitsta piiritusjookide nimetusi (kategooriaid ja geograafilisi tähiseid) lubamatu omastamise eest, on artikli 13 lõike 3 esimeses lõigus sätestatud, et miksitud piiritusjoogi korral võib kõnealused nimetused „märkida üksnes nende alkoholsete koostisosade loetelus, mis on esitatud piiritusjoogi seadusliku nimetusega samas vaateväljas“.

Seaduslik nimetus on „piiritusjook“, kui miksitud piiritusjook ei vasta ühelegi piiritusjoogi kategooriale.

Sellisel juhul tuleb vastavalt artikli 13 lõike 3 teisele lõigule lisada miksitud piiritusjoogi alkoholsete koostisosade loetelule vähemalt üks järgmistest sõnadest: „miksitud“ või „miksitud piiritusjook“.

Valitud sõna võib eelneدا või järgneدا alkoholsete koostisosade loetelule või olla paigutatud selle suhtes mõnele teisele reale, tingimusel et see esineb loetelu enda ja miksitud piiritusjoogi seadusliku nimetusega samas vaateväljas.

Nii alkoholsete koostisosade loetelu kui ka selle juurde kuuluv sõna peab olema esitatud samas kirjatüübis ja sama värvi tähtedega, mille suurus ei ole suurem kui pool seadusliku nimetuse kirjasuurusest (artikli 13 lõike 3 teine lõige).

Lõpuks esitatakse märgistusel vähemalt ühel korral iga alkoholse koostisosa puhta alkoholi mahuprotsent miksitud piiritusjoogis kasutatud koguse kahanevas järjekorras (artikli 13 lõike 3 kolmas lõik).

NB: Miksitud piiritusjookide märgistamise sätete kohaldamisel piiritusjookide määruse alusel on **alkohoolsed koostisosad** kas piiritusjoogid (kui sellised), põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol või põllumajandusliku päritoluga destillaadid, nagu on osutatud piiritusjookide määruse artikli 3 punktis 9. Teisalt tuleb vastavalt toidualase teabe määruse artiklitega 18–22 reguleeritud koostisosade loetelus esitada piiritusjoogi kõik koostisosad (st apelsinilikööri kui piiritusjoogi koostisosad tuleb koostisosade loetelus kindlaks teha vastavalt toidualase teabe määrusele, nt põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol, suhkur ja apelsin lõhna- ja maitseaine).

#42 – piiritusjoogikategooriasse mittekuuluvate miksitud piiritusjookide lubatud märgistamise näited:

Miksitud piiritusjook

Scotch Whisky (60 %), teraviljast valmistatud piiritusjook (30 %), odrast saadud etüülalkohol (10 %)

Piiritusjook

Miksitud piiritusjook Kirsch Veneto 'st (50 %), Williams trentino 'st (35 %), õunadestillaadist (15 %)

Miksitud rumm (60 %) ja Brandy (40 %)

Piiritusjook

4.2.2. Piiritusjoogikategooriale vastavad miksitud piiritusjoogid

Artikli 13 lõikes 4 on sätestatud ühele või mitmele piiritusjoogikategooriale vastavate miksitud piiritusjookide kasutamise ja märgistamise eritingimused.

Nii on see tavaliselt 33. piiritusjoogikategooriasse kuuluvate likööride puhul. Sellisel juhul on miksitud piiritusjooigi seaduslik nimetus üks asjaomases kategoorias sätestatud seaduslikest nimetustest (nt „liköör“, „cream“).

Ka ühele või mitmele kategooriale vastavate miksitud piiritusjookide puhul võivad miksitud piiritusjooigi tootmisel kasutatud piiritusjooigi nimetused (kategooriad või geograafilised tähised) esineda:

- „a) üksnes miksitud piiritusjooigis sisalduvate alkoholsete koostisosade loetelus seadusliku nimetusega samas kirjatüübis ja sama värvi tähtedega, mis ei ole suuremad kui pool seadusliku nimetuse kirjasuurusest, ning
- b) vähemalt ükskord miksitud piiritusjooigi seadusliku nimetusega samas vaateväljas.“

Lisaks esitatakse märgistusel vähemalt ühel korral iga alkoholse koostisosa puhta alkoholi mahuprotsent miksitud piiritusjooigis kasutatud koguse kahanevas järjekorras (artikli 13 lõike 4 kolmas lõik).

Kokkuvõtteks võib öelda, et erinevused piiritusjoogikategooriasse mittekuuluvate miksitud piiritusjookide (a) ja piiritusjoogikategooriasse kuuluvate miksitud piiritusjookide (b) vahel piirduvad järgmisega:

- 1) (a) seaduslik nimetus on üldiselt „piiritusjook“, samal ajal kui (b) puhul on see üks seaduslikest nimetustest, mida lubab piiritusjooigi kategooria või kategooriad, millesse miksitud piiritusjook kuulub;
- 2) (b) puhul ei pea alkoholsete koostisosade loetelule olema lisatud miksitud piiritusjooigi määratlust („miksitud“ või „miksitud piiritusjook“).

Ülejäänud märgistamistingimused on mõlemal juhul samad.

#44 – piiritusjoogikategooriale vastavate miksitud piiritusjookide lubatud märgistamise näited:

Liköör

Cognac (51 %) & apelsiniliköör (49 %)

Liköör

Coco Cream (60 %) ja Rhum de la Martinique (40 %)

4.3. Kontrollid

Miksitud piiritusjookide kirjeldamise, esitlemise ja märgistamise kontrollimisel kontrollitakse vastavust järgmistele tingimustele.

Tootmine:

- 1) lõpptoode on piiritusjook, mis vastab vähemalt piiritusjookide määruse artiklis 2 esitatud määratlusele (või I lisa sätestatud nõuetele piiritusjooigi kategooria kohta, millesse see kuulub);
- 2) kasutatud on ainult destilleeritud alkoholikomponente (piiritusjooke, põllumajandusliku päritoluga destillaati ja põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi või nende kombinatsiooni), samas kui muid toiduaineid võib lisada ainult koostisosadena I lisa 33. piiritusjoogikategooriale vastavatele likööridele;

- 3) alkoholsete koostisosade loetelus osutatud piiritusjook (piiritusjoogid) vastab (vastavad) kõigile nõuetele, mis on selle (nende) tootmise suhtes kehtestatud I lisa asjaomase piiritusjoogikategooria või geograafilise tähise tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis, sealhulgas selle/nende minimaalsele alkoholisisaldusele.

Märgistamine:

- 4) seaduslik nimetus on „piiritusjook“ miksitud piiritusjookide puhul, mis ei vasta I lisa sätestatud piiritusjoogikategooriale või ühele selle piiritusjoogikategooria all sätestatud seaduslikest nimetustest, millesse kõnealune miksitud piiritusjook kuulub;
- 5) muud piiritusjoogi nimetused (kategooriad või geograafilised tähised) esinevad üksnes alkoholsete koostisosade loetelus koos sõnaga, mis näitab, et tegemist on miksitud piiritusjoogiga (kui miksitud piiritusjook ei kuulu piiritusjoogikategooriasse);
- 6) alkoholsete koostisosade loetelu ja selle juurde kuuluv sõna peab olema esitatud miksitud piiritusjoogi seadusliku nimetusega samas vaateväljas ning kirjutatud samas kirjatüübis ja sama värvi tähtedega, mille suurus ei ole suurem kui pool seadusliku nimetuse kirjasuurusest;
- 7) märgistusel on vähemalt üks kord näidatud iga alkoholse koostisosa puhta alkoholi mahuprotsent miksitud piiritusjoogis kasutatud koguse kahanevas järjekorras.

5. SEGUD

Artikli 3 punktid 11 ja 12	Mõisted
Artikli 13 lõige 3a	Kasutamistingimused ja märgistamissätted

5.1. Mis on segu?

Artikli 3 punkti 12 kohaselt tähendab „*segu*“ *segamisel saadud piiritusjooki*, samas kui artikli 3 lõike 11 kohaselt „*segama*“ tähendab *kahte või enamat sama kategooria piiritusjooki segama, kui nende koostises on üksnes vähese tähtsusega erinevused, mis tulenevad ühest või mitmest järgmisest tegurist:*

- valmistusmeetod;*
- kasutatud destillaatorid;*
- laagerdusaeg;*
- valmistamise geograafiline piirkond;*

sel viisil saadud piiritusjook kuulub segamiseks võetud piiritusjookidega samasse kategooriasse.“

Segud on piiritusjoogid, mis saadakse **samasse piiritusjoogikategooriasse kuuluvate erinevate piiritusjookide kombineerimisel**. Segud kuuluvad seega samasse piiritusjoogikategooriasse.

Enamikul juhtudel kombineeritakse sama kategooria erinevaid piiritusjooke, et saavutada teatavad soovitud organoleptilised omadused või tagada piiritusjoogi ühtsed omadused kõigi valmistusaastate jooksul.

Näiteks tööstuses, kus valmistatakse Scotch Whisky't, valivad meistersegajad (*master blenders*) spetsiaalsed ühelinnase ja ühevilja whisky'd, et valmistada teatavaid Scotch Whisky segu kaubamärke.

Tegemist on tavapärase valmistustavaga, mis ei tekita mingeid kahtlusi seoses võimalusega tarbijaid eksitada.

Segude määratlus hõlmab siiski ka samasse kategooriasse, kuid samal ajal erinevate geograafiliste tähiste (nt Cognac ja Armagnac) alla kuuluvate piiritusjookide või samasse kategooriasse kuuluvate piiritusjookide kombinatsiooni, millest üks on geograafiline tähis, kuid teine mitte (nt Kirsch ja Kirsch d'Alsace).

Selleks et kaitsta geograafiliste tähiste mainet, on seadusandja laiendanud erinevate geograafiliste tähiste alla kuuluvatest või ainult osaliselt geograafiliste tähiste alla kuuluvatest piiritusjookidest valmistatud segudele miksitud piiritusjookide jaoks juba sätestatud analoogseid kasutamistingimusi ja märgistamiseskirju (artikli 13 lõige 3a ⁽³⁷⁾).

5.2. Kasutamistingimused ja märgistamissätted

Artikli 13 lõikes 3a on sätestatud segude kasutamise ja märgistamise üldtingimus.

Seaduslik nimetus on üks selle piiritusjookikategooria seaduslik nimetus, millesse segu kuulub.

On selge, et artikli 10 lõike 5 punkti a kohaldamisel võib seaduslikku nimetust täiendada või asendada piiritusjooigi geograafilise tähisega, kui kõik selle tehnilises toimikus / tootespetsifikaadis sätestatud nõuded on täidetud.

Erinevate geograafiliste tähiste alla kuuluvate või ainult osaliselt geograafiliste tähiste alla kuuluvate piiritusjookide segude suhtes kohaldatakse järgmisi märgistamiseskirju:

- artikli 13 lõike 3a teise lõigu punkti a alapunkti i kohaselt segatud piiritusjookidele vastavad nimetused võivad esineda „üksnes segus sisalduvate alkoholsete koostisosade loetelus seadusliku nimetusega samas kirjatüübis ja sama värvi tähtedega, mis ei ole suuremad kui pool seadusliku nimetuse kirjasuurusest“;
- artikli 13 lõike 3a teise lõigu punkti a alapunkti ii kohaselt peavad need nimetused ilmuma „vähemalt üks kord segu seadusliku nimetusega samas vaateväljas“;
- vastavalt artikli 13 lõike 3a teise lõigu punktile b lisatakse alkoholsete koostisosade loetelule vähemalt üks järgmistest sõnadest: „segu“, „segamine“ või „segatud“; Valitud sõna võib eelneada või järgneada alkoholsete koostisosade loetelule või olla paigutatud selle suhtes mõnele teisele reale, tingimusel et see esineb loetelu enda ja segu seadusliku nimetusega samas vaateväljas;
- vastavalt artikli 13 lõike 3a teise lõigu punktile c on märgistusel vähemalt üks kord näidatud iga alkoholse koostisosa puhta alkoholi mahuprotsent segus kasutatud koguse kahanevas järjekorras.

NB: Eespool nimetatud sätete eesmärk on eelkõige kaitsta teatavate geograafiliste tähiste mainet. Seetõttu ei kohaldata neid selliste piiritusjookide segude suhtes, mis kuuluvad sama geograafilise tähise alla või millest ükski ei kuulu geograafilise tähise alla, sest segamine on tavapärane valmistamisprotsess, mida kasutatakse teatavate piiritusjookide valmistamiseks, ning iga erineva piiritusjooigi koguse täpsustamine segus ei ole asjakohane.

#43 – näited selliste segude lubatud märgistamisest, mis kuuluvad eri geograafiliste tähiste alla või kuuluvad üksnes osaliselt geograafiliste tähiste alla:

Segatud veinist valmistatud piiritusjook

Cognac (51 %) ja Armagnac (49 %)

Whisky

SEGU

Hispaania Whisky (75 %) + Irish Whiskey (20 %) + Kanada Whisky (5 %)

⁽³⁷⁾ Kehtestatud komisjoni 21. aprilli 2021. aasta delegeritud määrusega (EL) 2021/1096, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/787 segude märgistamise sätete osas (ELT L 238, 6.7.2021, lk 1).

5.3. Kontrollid

Segude kirjeldamise, esitlemise ja märgistamise kontrollimisel kontrollitakse vastavust järgmistele tingimustele.

Tootmine:

- 1) Segus võib kombineerida ainult samasse kategooriasse kuuluvaid piiritusjooke: need on eristatavad üksnes väikeste koostise erinevuste tõttu, mis tulenevad piiritusjookide määruse artikli 3 punktis 11 loetletud teguritest (vt punkt 5.1 eespool);
- 2) lõpptoode kuulub samasse piiritusjoogikategooriasse kui segus kombineeritud piiritusjoogid;

Segude märgistamine:

- 3) seaduslik nimetus on üks selle piiritusjoogikategooria seaduslik nimetus, millesse segu kuulub;
- 4) seaduslikku nimetust võib täiendada või asendada piiritusjookide geograafilise tähisega, kui kõik asjakohased tingimused on täidetud;
- 5) erinevate geograafiliste tähiste alla kuuluvate või ainult osaliselt geograafiliste tähiste alla kuuluvate piiritusjookide segude puhul:
 - a. segu moodustava piiritusjoogi nimetused (kategooriad või geograafilised tähised) on esitatud üksnes alkohoolsete koostisosade loetelus;
 - b. alkohoolsete koostisosade loetelus seadusliku nimetusega samas kirjatüübis ja sama värvi tähtedega, mis ei ole suuremad kui pool seadusliku nimetuse kirjasuurusest;
 - c. alkohoolsete koostisosade loetelu esineb vähemalt üks kord segu seadusliku nimetusega samas vaateväljas;
 - d. alkohoolsete koostisosade loetelule on lisatud märg selle kohta, et tegemist on seguga;
 - e. märgistusel on vähemalt üks kord näidatud iga alkohoolse koostisosa puhta alkoholi mahuprotsent segus kasutatud koguse kahanevas järjekorras.

6. ÜLEVAATETABELID

6.1. Liitnimetused

MÄÄRATLUS: Artikli 3 punkt 2	<p>Ühe piiritusjoogi nimetuse (kategooria või geograafilise tähise) kombinatsioon (mille tulemusena saadakse alkohoolne jook) järgmisega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ühe või mitme muu toiduaine kui alkohoolse joogi nimetus, välja arvatud need toiduained, mida kasutatakse asjaomase piiritusjoogi valmistamiseks, neist nimetustest tuletatud omadussõnad, ja/või 2) sõna „liköör“ või „cream“.
KASUTAMISTINGIMUSED: Artikkel 11	<ol style="list-style-type: none"> a) Kogu alkohol on saadud liitnimetuses osutatud piiritusjoogist, välja arvatud alkohol, mis esineb lõhna- ja maitseainetes, toiduvärvides ja muudes lubatud koostisosades b) Ei ole lahjendatud ainult veega, mis vähendab alkoholisaldust alla nõutava alkoholisalduse mahuprotsentides
MÄRGISTAMISNÕUDED: Artikkel 11	<ul style="list-style-type: none"> — Sõnade „alkohol“, „piiritus“, „jook“, „piiritusjook“, „vesi“ mittekasutamine liitnimetustes — (Seaduslik) nimetus: <ul style="list-style-type: none"> — „piiritusjook“ piiritusjookide puhul, mis ei vasta ühegi kategooria nõuetele, — liitnimetused, mis kombineerivad piiritusjoogi nimetust sõnaga „liköör“ või „cream“ piiritusjoogi puhul, mis vastab I lisa 33. kategooria asjakohastele nõuetele, või — alkohoolse joogi nimetus vastavalt toidualase teabe määruusele, kui see ei ole piiritusjook — Liitnimetus ei tohi olla kirjutatud suurema kirjasuurusega kui (seaduslik) nimetus

	<ul style="list-style-type: none"> — Liitnimetus kirjutatakse ühesuguste tähtedega (sama kirjatüüp, suurus, värv) — Liitnimetust ei ole katkestatud mis tahes tekstilise või pildilise elemendiga, mis ei ole selle osa — Kui kombineerimisel saadakse piiritusjook, peab selle seaduslik nimetus alati olema lisatud liitnimetusele: mõlemad peavad asuma samas vaateväljas
--	---

6.2. Viited

<p>MÄÄRATLUS: Artikli 3 punkt 3</p>	<p>Otsene või kaudne viide ühele või mitmele piiritusjoogile (kategooriatele või geograafilistele tähistele) loetelus väljatoodu (kirjeldamisel,) esitlemisel ja märgistamisel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) muud toiduained kui alkohoolsed joogid 2) muud alkohoolsed joogid kui piiritusjoogid 3) liköörid (33.–40. kategooria piiritusjoogid) 4) muud piiritusjoogid kui liköörid (piiratud erijuhtudel, mis ei kvalifitseeru liitnimetusteks või miksitud piiritusjookideks)
<p>KASUTAMISTINGIMUSED: Artikkel 12</p>	<ol style="list-style-type: none"> a) Kogu (lisatud) alkohol on saadud piiritusjoogist (v.a viited piiritusjookide vaadidele) b) Ainult piiritusjoogi geograafiliste tähiste puhul: geograafilise tähisega toodet tuleks kasutada piisavas koguses (%), mis märgitakse märgisele), et anda asjaomasele toiduainele põhiomadus (maitse tuleneb peamiselt geograafilise tähise olemasolust või kui seda ei ole võimalik tõendada, siis asjakohastest dokumentaalsetest tõenditest) c) Ainult piiritusjoogi geograafiliste tähiste puhul: muid samaväärseid koostisaineid ei ole kasutatud
<p>MÄRGISTAMISNÕUDED: Artikkel 12</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Ainult punkti 1 puhul: Kohaldatakse toidualase teabe määruse sätteid — Ainult punkti 2 puhul: nimetus = alkohoolse joogi nimetus vastavalt toidualase teabe määrusele — Ainult punkti 3 puhul: seaduslik nimetus = „liköör“ muu liköörikategooria, mille nõuetele see vastab, seaduslik nimetus + ei kasutata sõna „cream“ inglise keeles — Ainult punkti 4 puhul: seaduslik nimetus = mis tahes nimetus, mis on lubatud piiritusjoogi kategoorias, mille nõuded on täidetud (seaduslik nimetus „piiritusjook“ on lubatud ainult piiritusjookide vaadidele viitamise korral) — Punktide 2–4 puhul: Viide ei ole samal real kui alkohoolse joogi (seaduslik) nimetus + kirjasuuruses, mis ei ole suurem kui pool (seadusliku) nimetuse ja (võimaliku) liitnimetuse puhul kasutatavast kirjasuurusest (v.a viited piiritusjoogi vaadidele, mis võivad kasutada sama kirjasuurust kui seaduslik nimetus ja võimalik liitnimetus) — Punktide 3–4 puhul: Viitele on alati lisatud piiritusjoogi seaduslik nimetus: mõlemad peavad asuma samas vaateväljas — Punktide 2–3 puhul: alkohoolsete koostisosade loetelu, milles on vähemalt üks kord märgitud alkoholi protsent kahanevas järjestuses

6.3. Miksitud piiritusjoogid

<p>MÄÄRATLUS: Artikli 3 punktid 9 ja 10</p>	<p>Erinevate destilleeritud alkohoolsete koostisosade kombinatsioonid, st piiritusjoogid (kategooriad või geograafilised tähised), põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol ja/või põllumajandusliku päritoluga destillaadid, mille tulemuseks on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) piiritusjook, mis ei kuulu kategooriasse või 2) piiritusjook, mis kuulub kategooriasse (nt liköör)
--	--

<p>MÄRGISTAMIS-NÕUDED: Artikli 13 lõiked 3 ja 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Ainult 1 puhul: seaduslik nimetus = „piiritusjook“ — Ainult 2 puhul: seaduslik nimetus = kategooria nimetus — Piiritusjookide nimetused (kategooriad või geograafilised tähised), mida on nimetatud ainult alkohoolsete koostisosade loetelus seadusliku nimetusega samas vaateväljas — Alkohoolsete koostisosade loetelus on vähemalt üks kord kahanevas järjestuses märgitud, kui suur on iga alkoholi protsentuaalne osakaal miksitud piiritusjoois — Ainult 1 puhul: märkida üks sõnadest „miksitud“ või „miksitud piiritusjook“, kui on esitatud alkohoolsete koostisosade loetelu
--	---

6.4. Segud

<p>MÄÄRATLUS: Artikli 3 punktid 11 ja 12</p>	<p>Samasse kategooriasse kuuluvate erinevate piiritusjookide kombinatsioonid, mille puhul erinevused on väikesed:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) valmistusmeetod; 2) kasutatud destillaatorid; 3) laagerdumisaeg ja/või 4) valmistamise geograafiline piirkond
<p>MÄRGISTAMIS-NÕUDED: Artikli 13 lõige 3a</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Seaduslik nimetus = kategooria nimetus (mida võib täiendada või asendada geograafilise tähise nimetusega) AINULT erinevate geograafiliste tähiste või geograafiliste tähiste ja mittegeograafiliste tähiste segude puhul: — Muude piiritusjookide nimetused (kategooriad või geograafilised tähised), mida on nimetatud vähemalt üks kord üksnes alkohoolsete koostisosade loetelus seadusliku nimetusega samas vaateväljas — Märkida üks sõnadest „segu“, „segamine“ või „segatud“, kui on esitatud alkohoolsete koostisosade loetelu — Alkohoolsete koostisosade loetelus on vähemalt üks kord kahanevas järjestuses märgitud, kui suur on iga segus sisalduva alkoholi protsentuaalne osakaal